

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Égész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szardán és szombaton.

Szerkesztés helye: Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.
Működés helye: Budapest, a k. üll. múd. vissza.

TAJSAJÁT

KÖNYVTÁRA

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1899. február 18 d. u. 4 ó. OMGE. ker-
tészeti és gyümölcsstermelési bizottság-
nak ülése.

1899. február 21. d. u. 4 ó. A sze-
gedi országos mezőgazdasági kiállítás
igazgatóságának ülése.

Tavaszi állatvásárok sorrendje.

Az 1899. évi február hó 25-én és
26-án tartandó díjazással egybekötött
XVI. tenyésztéstudás bejelentési
határideje február hó 12-én jár le. En-
nek dacára bejelentéseket a bizott-
ság e hó 20-ig még elfogad.

Állami érnek és pénzdijakon
kivül értékes tiszteletdíjak is fog-
nak kiadani.

A XII. tavaszi luxus-lóvásár
március hó 12., 13. és 14-én.

A XIII. tavaszi luxus-lóvásár
április hó 28., 29. és 30-ik napján tar-
tik meg a „Tattersall” istállóban.

Mindkét tavaszi luxus-lóvásár
díjazással lesz egybekötve. Egy-egy
értékes tiszteletdíj tüzetett ki a legszebben
összeállított négyes fogat, a legszebben össze-
állított kettős fogat és a legjobb minőségű
paripára.

Gróf Pesttits Györgynek Keszthelyen
állított szobrára február 10-től február
16-ig adakoztak:

A hódmezővásárhelyi gazd. egyes. ivén:	forint
A hódmezővásárhelyi g. e.	5.-
Id. Draskóczy Lajos	1.-
Vékony József	1.-
N. Kardos József	1.-
Lukács Imre	1.-
Kencz Tamás és 3 N. N.	1.-

A kecskeméti m. kir. földm.-isk. ivén:	8-45
Kecskeméti vidéki g. egyes.	0.-
Korpona város	2.-
A Pozsonyi szőlészeti és kert. szak- iskola ivén:	
Mayer Henrik	1.-
Vetor K. Pál	1.-
Boronkay László	1.-
Palugyay József	0.-
	33-45
Utolsó kimutatásunk	2387-52
Összesen:	2420-97

Szövetkezeti értekezlet.

Kevés fontosabb és nagyobb jelen-
tőségű értekezletet tartottak a Köztelek
termeiben, mint a f. hó 16-án ott lefolyt
szövetkezeti értekezlet volt. Az érteke-
zetre az ország minden vidékén mint-
egy száz megjelent képviselőjét már nem
a szövetkezeti ügyek iránt való pusztá
érdeklődés gyűjtötte egybe, hanem azon
határozott vágy, hogy otthonukba vissza-
térle és értekezlet megalapodásai alap-
ján a szövetkezeti alakulások létrejöve-
sége és működését közvetlen közre-
működésükkel kezdeményezzék.

A szövetkezeti mozgalom hazánkban
is több mint húszéves múltra tekinthet
vissza. Ennek a múltra nézéséig és
küzdelmét csak azok a lelkes vezetők
ismerik, a kik Károlyi Sándor gróffal a
szövetkezeti mozgalmat hazánkban meg-
indították s a kedvezőtlen viszonyok
között is folyton ébrentartva, ma már
büszkén tekinthetnek arra az eredmé-
nyre, melyet az egész ország jobbja-
inak az ügy iránt való érdeklődésétől
rövid idő alatt egész teljességében mel-
tán elvárhatunk. Mert a szövetkezésben
van az egyedüli anyagi és erkölcsi erő,
a melylyel hazánk gazdasági és erkölcsi
reorganizációja elérhető.

A szövetkezés, mint a csekély anyagi
erők hatalmának megnövelése, hivata
van első sorban a teljesen magára hagyott
és a gazdasági liberálisizmussal jelszava
alatt az erősebb gazdasági existenciáktól
kifosztogatásának teljesen kiszolgáltatott
kicsiny gazdasági existenciáikat meg-
védelmezni és érvényre juttatni. Hiszen
a budapesti tudományegyetem nagy-
érdemű és tudós közgazdasági profes-
szora, dr. Földes Béla, az érte-
kezleten tartott beszédében „gazdasági
kannibálisizmusnak” nevezte a gazda-
sági liberálisizmusnak amaz elvét,
a mely a különböző gazdasági erők ér-
vényesülését teljesen szabadjára hagyja,
lehetővé tette, hogy az erősebb gazda-
sági existenciák a gyengébb kisebb
valósággal felhalassanak. Ezen gazdasági
kannibálisizmus hatásának megszüntetése
elsősorban csakis a szövetkezetek által
érhető el, a melyekben a kis erők tö-
mörülve, sikerrel állhatnak ellent az egyes
nagyobb kizsákmányolóknak és sikerrel
működhetnek a szövetkezeti tagjai boldo-
gulásának. Hogy erre a gazdasági élet-
tervű mennyire szükség van, azt a szö-
vetkezeti értekezleten tartott előadások
bizonyítják legjobban. Hiszen ezek szer-
int az értekezlet minden terén és a
fogyasztási anyagok beszerzése tekinté-
tében, ugyiszent a hitelszerzésben is
éppen a legkisebb gazdasági egységek
vannak a legkedvezőtlenebb helyzetben és
a legnagyobb mértékben vannak ezek a
kis halacskaik kivéve a nagy halak fá-
lanságának. Hogy addig, a míg ez a
helyzet meg nem változik, a nemzet zömét
képező kisgazdasági egységek boldogulása,
megerősödése, mivelődése, ezzel termelő-
képességük emelkedése nem várható,

Mindennemű értokarmányok mint

finom és goromba buzakorpa,
szárazmoszlék, maiátacsira, olaj-
pogácsa budapesti gyártmány,
ugyszintén vidéki repceze, napra-
forgó, tökmagpogácsa legjutá-
nyosabban szerezhethető be

Gabonaneműek

a legelőnyösebben
» » értékesíthetők

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél
V., Alkotmány-utca 31.

egészen világos. De az is bizonyos, hogy éppen a gazdasági és jogi szabadság teljes uralma, mely az erősebbnek nyújt minden téren előnyt, ezen megerősítés létesítésére nem alkalmas és bár retrograd irányzattal vádolják is, azokat, a kik éppen a kis gazdasági egyedek érdekében a gazdasági szabadság bizonyos mértékű megszorítását óhajtják, annak éppen a gyengébbek védelme szempontjából be kell következnie. És nem kell ennek a gazdasági vagy jogi szabadságot közvetlen korlátozó intézkedésekben nyilvánulnia, hanem elegendő, ha a gyöngébbek szövetségi szervezetei törvényes előnyökben és védelemben részesülnek. A nemzet javának tehát elsősorban a szövetségekből szerveznie kell a gyöngé gazdasági egyedeket, másodsorban kik ellen küzdenie e szervezettek számára azokat a törvényes előnyöket, amelyek az erősebb gazdasági egyedekkel szemben ellentétezőbbé és szűvösabbakká teszik.

De a szövetségi alakulásoknak az anyagi érdekek szolgálata csak egyik feladatát képezi. Nem szabad feladni azt, hogy az erkölcsi célok legalább is hasonló fontossággal és jelentőséggel bírnak e téren. A közép, kivált a kisbirtokos osztály, a jogi szabadság éltelhebe után teljesen kikerült az intelligens földesuri osztály gyámsága, vezetése alól. Megszűnt a közép és földesur között fennálló patriarkális viszony, melynek helyébe az önzés lépett, kiölvé a közénpől a nemzet intelligens és vezető eleme iránti tisztelet és bizalmat, e szegény és tudatlan népet a nemzetközi szocializmus karjaiba dovva. Mekkora gazdasági és nemzeti veszedelem rejt ez állapot magában, azt mutatják egyrészt a múlt évek mezőgazdasági munkásszorgalmi, amidőn egész nemzedékek existenciáját biztosító földesurak ellen támadt a munkásnép, másrészt bizonyítja a fővárosi ipari szocializmus, amely a városi ipari szocializmus zászlaja alá esküdvé, csakis a munkás anyagi érdekeit igyekszik biztosítani, a nemzeti célok iránt nemhogy érdektelenség, de egyenesen ellenszentszant viselkedést.

A földbirtokosoztatási kezdeményezése folytán megszüntetett jogi korlátok visszaállítását senki sem óhajtja, de igenis nemzetünk jövő fejlődése érdekében kívánunk kell, hogy a földbirtokos is a közép között fennálljon, de megszünt patriarkális viszony helyreállításának. A középnek gyermekek gondolkodását, naiv hitét, a tekintélyt iránt tanúsított tiszteletét arra kell felhasználni, hogy olyan vezetés alá kerüljön, amely vezetés a nemzeti irányt elév szolgálja, amely vezetés anyagi boldogulását biztosítja, erkölcsi és intellektuális fejlődését előmozdítja. Mindez ismét csakis a szövetségektől irány érhető el. E szövetségeket vannak hivatala arra, hogy a becsületes gazdasági és üzleti tevékenység által a közrend iránti bizalmat fölülkeltse, a vezetők iránti bizalmat megerősítse, a kölcsönös érintkezés által a szellemi

haladás rugóit képezze és közvetve kihasználja legyenek arra is, hogy a gazdasági szabadság által kedvezményezett kizsákmányolásnak erkölcsi korlátokat állítsanak.

Ha a szövetségei alakulásoknak anyagi és erkölcsi eredményei megteremnek, lehetetlen, hogy jobb, boldogabb korszak ne következzen hazánkra. Mindazok tehát, akik a szövetségei alakulások létrejövételének és boldogulásának bármilyen csekély mértékben részesei, a jobb kor előlétesítésének munkásai. A lefolyt szövetségei értekezlet főjelentőségét éppen abban látjuk, hogy immár hazánkban is, annak minden részében igen nagy számban akadnak tekintélyes és befolyásos férfiak, akik belátva a szövetségei örösi jelentőségét, ezek megvalósítására vállalkoznak.

Ez a vállalkozás nem könnyű és nem rózsás legalább kezdetben, de ha az eredményei jelentkeznek, a nehézségek szűnni fognak, az eszme magától hódít téré magának s mint egy lava, mely egy kis görgetegből órásvári növekedik, mire a hogy lábához leér, úgy a szövetségei alakulások is, mielőtt egy vidéken meggyökereskedik, maguktól terjednek és rohamosan növekednek. Ez a biztos tapasztalati eredmény adjon erőt és kitartást mindazoknak, akik e téren a közreműködésre magukat elszánják.

Biztosak lehetnek abban, hogy törekvéseiket és nyelüket az utókor hálaes elismeréssel fogja említeni. Sz. Z.

NÖVÉNYTERMELES.

Rovartezelő: Kerpely Kálmán.

Külföldi tapasztalatok a komló-mívelésről kő ül.

I.

Magyarországban 102 sörgyar van, a melyekben évente 1.583.338 hl. sör gyártanak. Ezen mennyiség 9502 q. (100 kg) komló szükségessége. Az idei 1898-iki termelési évben körülbelül 350 hektáron (615 kat. hold) adománnyal szerint 2678 q. termelt, vagyis 3834 q.-t kell külföldről behoznunk. Ha az idei árávalakulásoknak tekintjük, úgy a mértékáránknál elév országos árat 13 ft. felel. A mi termelői értéke tehát 301.484 ftot tett ki, a külföldről behozott komló értéke pedig, ha mászánknt 1/4 kereskedelmi értékét hozzácsatolunk (per q. 150-66 ft), úgy a külföldnek 979.591 ftot, rossz évében 1 milliót biztosan fizetünk.

Helyesebben mondvá, a milliót minden évben megfizeti a magyar sörgyáros, mert az a szomorú tapasztalatunk van, hogy hazai termék direkt nem vesz a magyar sörgyáros, csak Saazon keresztül!

Kérdés már most, hogy mire kell törekednünk, anyai komlót termelnünk, e hogy a hazai fogyasztást teljesen fedezzük, vagy pedig a kiváltságot emeljük. Azt vélelem, maradjunk meg a középben. Ne nagyobbitsuk a termékterületet, de igyekezzünk az eddig beültetett területen emelni a termést s feltétlenül javítsuk annak minőségét. 1898-ban a kat. holdankénti országos átlag 348 kg. volt, Erdélyben jóval szűvös, 535 kg. Egyik szám olyan tehát, a melylyel meg lehetnénk elégvé. A minőség is javítandó, mert bár 113 ftos mászánknti árral s 5 mászánkntes termék meg lehet élni, de

ha sikerült egy pár termelőnek 7-8, sőt 10 mászánkntes s 140-160 frinyi árt elérni, nem lehetetlen, hogy más termelő is el ne érje azt. Ennek elérése a holdankénti termést, de javítsuk is a termék minőségét.

Hogy mai nap külföldön mely eszközökkel igyekeznek ezt elérni, arról a nyárson végtet külföldi tanulmányutam alkalmával azt tapasztalatom alapján a következőképpen van szerencsém beszámolni:

I.

Idehaza is, külföldön is sokféle fekvésben, talajon találunk komló kerteket s ennek megmegtélelvé a komlótohoz minősége és mennyisége is más és más volt.

Bár a komló igen edzett s majd mindenütt megterem - de finom aromás komló csak megvalóztatott helyen nő. Délkeletől delnyugotig minden tájék kedves neki, ha szelek ellen védett szelid dobvalakra kerül, a melynek talaja mélyrétegi közepőkötöt s vízmentes. Sokan azt hiszik, hogy a jó komló csak bizonyos talajnevekre - köztve Háromszékhez Spalgik sokféle talajon találom, de a fekvést, a külföldön mindenütt talajtohoz tartják s magam is úgy látom, hogy ha a fent jelzett fekvés a tengerszintfelett 150-250 m. magasság között mozog, azt finom komló terem. Ezen magasságtól - tehát a dombos vidéken kiegyenlített a klíma, az Alföldön szélesösztö! Ott tavasszal rendszeresen fokozódik a nap melege, melynek nyári évsz. hévét hűsíti a magas fekvés s a hegyi környezet folytán rendszeresen a nyáron oly fontos esők. Szűk és szűk ellátást végreében nem jár a levegő, mely időben forró kádas, esős időben sokáig marad hűvös, nedves.

Ilyen helyen a penész, más növényi betegségek gyakoriak, a fejlődés soká tart, a tobozások kevés. Legjobban a középminőségű homokos talajjogot kedveli a komló.

II.

Külföldön törvény, hogy komlót rigolozott földbe lehet ültetni. A lyukba való ültetés hátsádeges. Bebizonyult mindánk az új szűk ültetésnél is! A rigolozott földbe rakott szűk gyönyörűben és állandón fejlődik, a lyukba rakott, az erdőben fejlődő, nem jár a gődöz laza földjében halad, mielőtt az ásatlan földöz ér, megakad egy időre a gyökérfelődés s ennek nyomán a növény is visszamarad. Így van ez a komlóval is! Nem segít azon az sem, ha a lyukba trávát tömünk, sőt még rosszabb, mert a trávával javított földjében talajjog, az erdőben fejlődő, nem jár a gődöz laza földjében halad, mielőtt az ásatlan földöz ér, megakad egy időre a gyökérfelődés s ennek nyomán a növény is visszamarad. Így van ez a komlóval is! Nem segít azon az sem, ha a lyukba trávát tömünk, sőt még rosszabb, mert a trávával javított földjében talajjog, az erdőben fejlődő, nem jár a gődöz laza földjében halad, mielőtt az ásatlan földöz ér, megakad egy időre a gyökérfelődés s ennek nyomán a növény is visszamarad.

Könnyű talajt 50 cm.-nyire, nehéz talajt 70 cm.-nyire rigolozunk. A sávny talajt meg is kell ekelt trágyázni. A forgatott földben az első évben nagyra a gyökér fejlődés, és a másodévi már toboztermés fordítja erejét. A forgatatlann földben elév a gyökérfelődés 3-4 évig is a toboztermés rovására.

III.

Bár 25-30 éve termelünk Magyarországon komlót, még most is tapogatózunk az iránt, hogy mily fajta ültessünk? Rövid a felelet, azt, amely nálunk legjobban diszlik s amely a legtovább tartozza. Előbb azonban simerünk kell kilmánkat a talajunkat. A mi melege kilmánk révén legghamarabb - nehöl már július végén kapunk termést. Frissnyárgal első levő a világáczokon, a vevő még nem biztos. Ez legyen a fekvés elővágtásnál a fő momentum: jó talajon ültessünk közepeszerű saazi és stájer fajta, közepes talajra spaltit, aushait. Meleg fekvésben közepes érésű, vagy késői, hideg fekvésben korai fajta ültessünk. Középső fekvésben inkább bő-bermésűt, lapos fekvésben finom korait.

Különbön a legbiztosabb fajta is a harmadik év elmulatásáig saját külön fajtnak lesz,

mert a komlóts gyorsan változik, aklimatizálódik. Éppen azért első évben csak kis területet ültessünk meg, várjuk meg, míg a komló aklimatizálódott, addig is évről-évre figyeljük meg, az egyes töveket s különösen azokat jelöljük meg, amelyek bizonyos egyenlő typut mutatnak, amelyeknek rendes a tobozok, sok a komlószerű, amely szép aranyásra s finom aromájú. A jövő ültetésre csak az ilyen tövekről szedjük dugványokat.

IV.

Egy-egy komlóskert a talajvizsnyok szerinti 8—12—15 évig is elhár, tehát az ültetést nem lehet könnyelműen végezni. Ültetéséig a 3—4 rügy-koszorúval bíró dugványokat használták. Ilyen eljárás mellett a beültetett föld az első évben semmi hasznot sem hozott, sőt a fiatal komlót rendszeren ápolni, meg karózni kellett, minek következtében már az első évben is ad némi termést, az a jövő áprilisban rendes helyükre kiültetjük, — a gyökereket körülvevő földmögolyait együtt — egy a megerősítés biztos, sőt jó időjárás mellett az új löke gyenge termést is ad. A gyökeresítés évében a rigolozott föld nem marad üresen. Beültetik burgonyával, répával vagy káposztával, ezek tehát jövedelmet nyújtanak! Igaz, hogy a káposok termésével a földet némileg kigyengítjük, de tekintve azt, hogy közben rendszeren kapunk s aratás után komposztal meghordjuk a földet, a gyökeres komló dugvány kitűnő helyre kerül.

V.

Ültetésre s gyökeresítésre olyan komlóskertekből szedjük dugványokat, a melyek 3—8 évesek. A fiatal kertekből került dugvány vékony, az idősebb kertekből került pedig kurtas és fás. Egyikben semis elegendő tápanyag egy erős löke fejlesztésére. Ha a dugvány nem rugalmas, hajlitható, hanem török, akkor már kérés a megfogalmazása.

A dugványt a rügyesecokkal felfelé iskolázzuk el.

Még laza talajon is elhamarkodott dolog, hogyha a dugványt csak beszarjuk a helyére; akár gyökeres, akár sima a dugvány, azt egy rendes gőbörbe komposztal kevert föld közé rendszeren el kell ültetni.

Laza talajon az elültetett tökét 15 cm. földtakaróval kell befedni; nehezebb talajon 10 cm. elég. Ha telmelyen ültetünk, lassan fejlődnek az éves hajtások s a tavaszi kitakarás és metszés sok időbe és pénzbe kerül, ha pedig túlmagasan ültetjük, úgy az indák tavasszal hamar bujának elő, gyakran elfajnyak, de még nagyobb baj az, hogy a töke folytonosan erősödővén, idő előtlenül el; a töke metszése, megfitylása pedig nagyon gyakran sikertelen.

VI.

Jelentékeny különbséget tesznek abban is a külföldön, hogy tavaszi metszőskor hány indát hagynak meg. Nálunk sablon van, mert azt találni országzárta ritka kivétellel, hogy egy-egy tökén két indát hagynak meg. Pedig éppen a metszőnél lehetetlen a sablon alkalmazása. Figyelembe kell venni a talaj minőségét, a töke erősségét, annak fajtaját.

A korai komló gyorsan fejlődik, rövid a

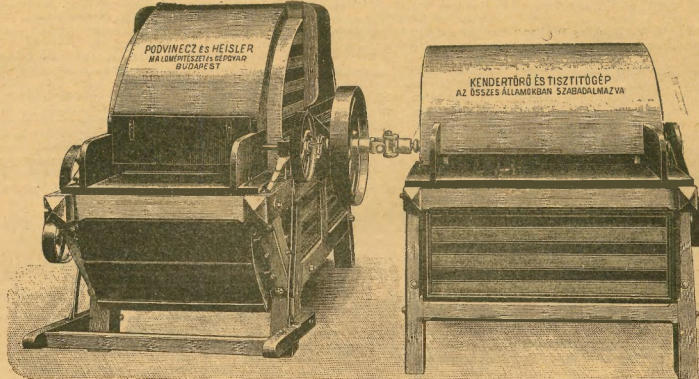
Tudvalevő dolog, hogy a kenderővény egy hosszúságra, mint erősségre sem egyenlő; főként az erősség van a kender-törésnél nagy befolyással, a menyibben a gyengébb növény-szállakat, hogy azok megtöresseken, sokkal rövidebben kell törni, mint az erősebbek, mert ha az előbbieh hosszban lesznek törve, inkább elhajlanak, mint törnek s ez által a rost tökéletlenül lesz a faanyagtól megtisztítva.

A Podvinecz-féle budapesti gyors hosszú kísérletezés után egy oly törési hosszúságot határozott meg, melynél épp úgy a legerősebb, mint a leggyengébb szálat egyaránt megtöretneken s az 52. ábrában bemutatott gép ehhez is van szerkesztve.

A törést egy verőlécezekkel ellátott dob végzi, mely a beadott kendert egy a gépben alkalmazott vaslécczen eltörli.

A munkás kezébe vesz egy csomó kender, még pedig a gyökeres részt a keze között tartva és a kender vékonybaj végét eregeti be először a gépben alkalmazott két táphenger közé.

A gépben alkalmazott két henger közül az egyik, még pedig a felső, hirtörökön nyugvó csapágyakban fekszik; az alsó henger pedig egy lábióval van összekötöttetésre hozva,

52. Ábra. Podvinecz-féle kender-törő és tisztító gép.

Azok ott jövő tavassz meg erősödnek, gyökereket fejlesztenek ugyanarra, hogy ha a jövő áprilisban rendes helyükre kiültetjük, — a gyökereket körülvevő földmögolyait együtt — egy a megerősítés biztos, sőt jó időjárás mellett az új löke gyenge termést is ad. A gyökeresítés évében a rigolozott föld nem marad üresen. Beültetik burgonyával, répával vagy káposztával, ezek tehát jövedelmet nyújtanak! Igaz, hogy a káposok termésével a földet némileg kigyengítjük, de tekintve azt, hogy közben rendszeren kapunk s aratás után komposztal meghordjuk a földet, a gyökeres komló dugvány kitűnő helyre kerül.

tenyészideje, két indán nem sok toboz bír fejlődni. Hanem 3—4 indán ugyanannyi idő alatt kétannyi s finom termést nyertünk. A késői fajtának van ideje fejlődni, tehát lesz elég toboztermése. Ha azonban itt is azt akarjuk, hogy a toboz finomodjék, akkor itt is elegendő 3 indát hagyni. Ez irányban különben Spaltban kísérletek végeztek az eredmény a következő volt: A kintás tövek 950 gramm száraz komlót adtak, míg ellenben a Láromindásak 1150 grammot.

(Folyt. köv.)

Csöber Lajos.

GAZDASÁGI GÉPÉSZLET.

Roventvező: HJ. Spozon Pál.

Podvinecz-féle kender-törő és tisztító gép a kenderkikészítés szolgálatában.

A mint a fenti 52-ik ábra mutatja, a Podvinecz-féle gép úgy van készítve, hogy a törőgéppel a tisztító is kapcsolatba van hozva s a törővel egyidejűleg működik.

melynek segítségével a két henger vagy közelebb hozható egymáshoz, vagy egymástól eltávolítható. A mint a munkás a kender-törő henger közé helyezte, megnyomja a lábit és a táphengerek a kender előre tolják, a mit a dob lécezi az alkalmazott vaslécczen eltörnek. Ez alatt a munkás nem ereszt el a keze közé fogott kendercsomót, hanem a csomó végét tartva lassan befelé eregeti. Ha a kender a géphez annyira belemegy, hogy a munkás keze majdnem a két táphenger közé ért, a lábit elbocsátja; ez által a hengerek egymástól eltávolodnak és a munkás a kender teljesen kihúzza, ez kezeiben megfordítja és most a még meg nem törött gyökeres részt töröti meg az említett módon.

A lelőrt fásrészek azonban még ilyenkor a kenderrostokon lógnak, csak részbeni eltávolítását egy fadó végén egy másik dobbal egyetemben, és mivel e két dob különböző sebességgel forog, a fásrészeket a rostokról szépen lesimítják.

Miután az áztatott kender rothadó anyagokat is tartalmaz, mely a törésnél keletkező porban befoglalattak, a munkás ezen part beelőzése moccsárját kaphat. E célból

Podvinez gépjármű a dob küllőire 4 szarvart erősített, a melyek szívo hatsáuknál fogva a törési helynél végződő szívoövön át a keletkezett port beszívják és azt a gép belsőjebe huzva elő helyen fújják ki, a hol az a munkásoknak csakébeke ártalmára van. Meggyőző, hogy így lajtajni műveleténél a portkegyedés nem kerülhető el, de mindenesetre vívmány ez is, mert a por megsemmis gyarakokat annyira káros befolyást az egészségére.

Mivel a törőgépekből kikérült kender a fásrésztől még most sem tisztult meg teljesen, éppen ezért újatípusú gépek ugyanazon módon, mint a törésnél a tisztítógépeket vezették. Ezen gépnél azonban már táphengerek nincsenek alkalmazva, mivel a gép megírt kender kézzel elterítve jön a gép és e két dob maga huzza be a kendert. A tisztítás is szintén előbb a kender egyik, aztán a másik végén történik, mint a törés.

Mután ezen gép használatánál a munkások kezűből a kendert nem bocsátja el, a kender száznak nem kuszálódnak össze, azonkívül a száznak nem lesznek elszakítva, mint más hengeres működő gépekénel, hol a kenderosonokom egész tisztán láthatók a hengervegőkhöz behatás.

Ezen gépen törött és tisztított kender állítóg teljeseen ment a fásrésztől, egész sima, fényes és lágy, a köképződés állítóg csakébeke, mint bármely más hasonlóan gépnél.

Megemléksere méltó dolog len, hogy ezen Podvinez-fele gép állítóg len és minden egyéb rostos növény feldolgozására is alkalmazható. Podvinez gépjármű állítása szerint az ezen gépen tisztított kenderrel megéjelt szakítás kísérletek, mely kísérletekkel a gyár most is foglalkozik, szakemberek jelenléte alatt bizonyították vala be, hogy az ilyen gépen tört kender ellenállása sokkal nagyobb volt, mint akérmely más gépen kezelt kenderé.

E kender-törés és tisztítógep üzeméhez 4 férfi- és 1 nőmunkás szükséges, hajtoréknak mintegy 2 lóerő.

Munkaképessége a munkások gyártásához képest naponként 350-450 kraj. Hajtására legelőnyösebb egy mozony, melynek futására — egyéb felüti anyagot megtakarítva, az előálló porozója bőven elegendő. A gőzhajtás a kender-törés munkájánál használatilag vége gépeknél azért a legelőnyösebb, mert járása egyenletes s éppen ez órák fogra még kevesebb kerül a feldolgozott kenderből kőczbe.

Köztudomású, hogy magyar találmány kender-törés és tisztítógepek a legutóbbi évtizedekről sem állottak a magyar gazdaságnak rendelkezésére, a miért Podvinez és Heisler budapesti cégeknél mind a német, mind a magyar illeté.**) — S ha ezen gépek tényleg megfelelnek a czélznak, igen kívánatos lenne, hogy nevezett gyárosok ezeket a legközelebbi szegedi gazdasági kiállításon is be mutánák, még pedig kísérletek bebiztosítása czéljából územben.**)

Mivel pedig a szocietásunk állítóg terjed s mivel kendertermelés nagyobb fokú felkutatása tényleg ennek nagyművi ellenszolgáltatására szolgálja, nagyon is kívánatos lenne, hogy az alföldi kendertermelőket a kender-törés és tisztítógepek bemutatása után egy nagyobb értekezlet tartatnánk a czélból, hogy közösen megbeszélhessék mindezen állítógokat, a melyek a siker biztosítása, és különösen vidéki kendertermelő, ártatlans és kikészítő telepeknél szövetkezeti után való létesítése tekintetében szükségeseknek vélnének.

Ezen Podvinez és Heisler-fele gépeink, ha a gépecsény alkalmával tényleg bevállának,

kiseb szövetkezetek részére feltétlenül beszerzésre méltóknak lehetnének jelezhetők s így esoban, mint e téren utóbbi magyar gyárosok számíthatnának is gépjűk nagyobb kelendőségére. Hogy a földművelésügyi mi kir. miniszterium már rég foglalkozik a kendertermelés nagybőnművi felkutatásán, azt mindnyájan tudjuk s ezt a magyar kender meg is érdemli, mert köztudomású az, ha a magyar kender okserzi áttalás és kikészítése menne keresztül, náttal kedveltebb és keresettebb azár állam számára is lenne az egész világban. — De mindhámla a földművelésügyi kormányzatnak eme nemes törekvése, ha a magyar gazdasádsadalom magáról e tekintetben éjteljen nem ád, mert e nélkül a leghatóságabb támogatás is végeredményben módód marad.

Ha tehát azt akarjuk, hogy a nagy Magyarországi gazdasági irányzata egy hatóságban felkarolható termelvény érdekében bizonyos mértékben megváltozzék, továbbá hogy ezen termelés fejlesztése megkérvezetesen az alföldi háziiparnak vesse meg alapját, sőt a mi fő, a szocializmus terjedése ellen egyik mentőeszközünk szolgálat. Szegeden, mint másnyaság alig lenne az egész világban. — De mindhámla a földművelésügyi kormányzat az Országos Magyar Gazdasági Egyesület hatóság támogatásával nagyon is nyélbe lehetne ütni egy e szaka gépbehatást és annak végzetével egy országos kendertermelési értekezletet.

Hogy ezt az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is tervezi, arról meg vagyok győződő, mert mondatom emel egeitök kérdés az Alföldre nézve alig lesz.

Berger Károly Lajos.

Az államosított állategészségügy.

Az állategészségügy államosításáról szóló törvényjavaslatot, a „Kütelek” 10. számában egész terjedelmében közöltük s általános szempontokból méltattuk is. Tekintve azonban azt a nagyfolytonos, amelyet az állatorvosi szolgálat megújításának szükségének tartjuk, különösen hiuavata van, szükségosenk tartjuk részletesen is foglalkozni a törvényjavaslat-tervezettel, kiemelve annak nagyobb horderejű intézkedéseit.

Az összes érdekelttség már régóta sürgeti az állategészségügyi szolgálat államosítását, és méltán, mert egyrészt az állatományunkban lévő órási anyag megőrzésénél, másrészt állat-értesítésünk, főleg kivételnek biztosításának alapfeltétele az egységs alapon s olytán módon rendezett állategészségügy, amely közt biztosított és meggyűvást nyújthat magunknak is az importáló állomások is. Hogy az így szervezett menyire szükséges, azt maga a törvényjavaslat-tervezet indoklása bizonyítja leginkább. Főlörolvaon azon számos hiányokat és bajokat, amelyeket az állategészségügyi községállalat eddigi rendezetlensége maga után von s amelyeknek megszüntetése egyedül az állatorvosi községállalat államosítása által válik lehetővé.

Az állategészségügyi szolgálat ma szervezetleg egyik legnagyobb hibája az állatorvos aránytalan eloszlása az egyes körzetekben. Ezidőszent az ország 63 vármegyében és ezen vármegyék 409 járásában mindössze 217 törvényhatóság és jársi állatorvos látja el az állatorvosi szakszolgálatot; ezzel szemben pedig 25 törvényhatóság jgru városban 117 állatorvos működik. Az állatorvosok ezen körzeteken túlrül megoszlásának következménye azután az, hogy vannak egyes vármegyék, pl. Arva, Liptó, Töröcz, Ugocsa, amelyeken egész területen egy, mondó egy állatorvos látja el az állatorvosi szakszolgálatot.

Ha így körülmények között az állategészségügyi szolgálat kellő ellátásáról szó sem lehet, az bővebb indoklása nem szorul és már magában véve ez a körülmény is mulhatatlann szükségessé teszi, hogy az egységs szervezés révén ez a hiányszag megszüntetessék.

De ez csak egyik, leginkább szembeszökő hiányszagja a jelenlegi szervezetnek, amelynek természetes következménye jelenlegi állategészségügyi állomány számának hanyatlása.

Az most készült törvényjavaslat-tervezet véleményünk szerint igen érdekes, oldja meg az állategészségügy államosításának kérdését. Ennek értelmében az állatorvosi községállalat törvényhatóságokban, városokban és községekben állami állatorvosok látják el; vagyis az állategészségügyi szakszolgálat oly módon szervezettelik, hogy az annak gyűjtőrebe eső teendőket azár állam szakszolgálatára bízza, melyek közvetlenül alárendelt állatorvosok látják el. A szervezésnek ez a módja azonban nem zárja ki a privát, azaz nem állami szolgálatban álló állatorvosok működését, sőt a törvényhatósági városok és községeknek a jövőben is fennmarad az a joguk, illetve kötelezettségük, hogy szorosan vett helyi állategészségügyi, vagy állategészségügyi és ezzel kapcsolatos teendőik ellátására külön állatorvosokat alkalmaznak.

A törvényjavaslat alapelve tehát az, hogy az állategészségügyi rendezett országos jelentőségű és vonatkozású teendőit kizárólag állami állatorvosok látják el, míg a szorosan vett helyi állategészségügyi teendőik végzésére a helyi hatóságok is alkalmazhatnák, illetve tartoznák külön helyhatósági állatorvosokat alkalmazni.

És egy igen fontos és helyes intézkedés, mert pl. egyes nagyobb városokban, hol nagyforgalmú állatorvosok tartatnak, hol nagyobb-annál a husfogasztás, avagy hol külön állategészségügyi állomány van, állon állati hullafeldolgozó telepek vannak, vagy létesíténi fognak, ott ezen helyi teendők, illetve intézmények ellátása s szigorú ellenőrzése feltétlenül szükséges, s így helyeken tényleg szükségse forog fen oly állatorvosok alkalmaznának, akik elsősorban a telepek egészségének, illetve az egyuttal magánykorlatlasi foglalkozásának, a nélkül, hogy az állategészségügy-rendezett körébe eső főadatok végzésével terhelve legyenek.

Ezzel szemben viszont igen helyes intézkedés a törvénynek az, hogy a községállalatot megújításának szükségének tartjuk, hogy egyébként is igen sok és fontos feladatot teljesítésének kötelezettsége hárul, törvényileg, illetve rendeltetleg lesz szabályozva s nagyon kívánatos is, hogy ez a minimuma redukáltassék, különösen az első időben, amikor az állatorvosok elégtelen száma miatt az egysékre annál is tal sok teendő fog várni.

Az állategészségügyi szolgálat teendőit legalsóbb fokon a kerületi állami állatorvosok fogják teljesíteni, akik szakszögezők lesznek az elsőfokú állategészségügyi hatóságának (nagy- és kisközségekben: a főszoalóbir, rendezett városokban: a polgármester, törvényhatóságok: a gyűjtővárosok: a rendezőkapitány, a székesfővárosban: a kerületi előjáró) és szaktanácsadói a községeknek állategészségügyi ügyekben.

Ezek végül a tulajdonképpeni állatorvosi szolgálatot, nevezetesen az évenkénti állásfeszítésre alkalmas megvizsgálást az állatok egészségügyi állapotát megvizsgálják a hatóságilag elrendelt forlítottéit és ojtásokat, felügyelnek a vásárterekre köz- és magán vághidakra, gyesmestri telepekre, mészárokok és marhakereskedők üzletelepeire, hizlálók, tehénkesztek, állatarkodókra, ellenőrzők a marhalevelkesztek és törvényhatóságok működését, teljesítik a kerületükben levő vasuti vagy hajóállomásokon szállított állatok vizsgálatát, felügyelnek a közteszítésre használt apaállatokra, szék-kezelésük és az attól két kilométerrel távolabba nem eső községekben teljesítik a vágtási szemetlét. Közreműködnek a községek által beszerzendő apaállatok megvásárlásánál, teljesítik az abraktermények forgalmába hozó kereskedők üzlethejlesztési stb. stb. Kirendelés esetén hivatalból bízzák a mezőgazdasági bizottságoknak és lovatörőbizottságoknak.

A kerületi állami állatorvosok felett az

*) Tudományok Laft Károlynak van szabadalma kender-törő gépre. Ez is magyar találmány.

Beosztás.

**) El is várjuk, hogy a gépeket be fogják mutatni. Szerk.

állategészségügyi főnökök állának, akik szak-
kétségbeesés egy másodfokú hatóságának (nagy-
kis-közösségekben, rendezett tanácsú városokban),
az alispán, törvényhatóság j. városokban és a
székesfehérváron: a városi tanács). Ezeknek
feladata elsősorban a kerületi állatorvosok mű-
ködését ellenőrizni. Kötelességük továbbá nyil-
vántartani a törvényhatóság területén letele-
pült állatorvosokat. Hivatalból tagjai az
illető törvényhatóság mezőgazdasági bizottsá-
gának. Az állategészségügyi vizárlat ró-
la vonatkozó jelentés tenni kötelesek a közigazgatási
bizottságnak.

Mindezek fölött állának az állategészség-
ügyi felügyelők, akik az összes kerületi állat-
orvosok, állategészségügyi főnökök és a belépő
állatok vizárlat felett a felügyelet és ellen-
őrző gyakorlatok és a földmívelésügyi miniszter
hatósága alá vannak rendelve.

Hazánk területi állattenyésztési, valamint
állatforgalmi viszonyai figyelembevételével a
törvénytervezet 7 állategészségügyi felügyelő
kerületre osztja az országot, amelyek élén egy-
egy állategészségügyi felügyelő fog állni.

A 7 kerület 88 törvényhatóságra osztatik,
ugyanannyi állategészségügyi főnök vezetés
alatt. A szakszolgálatnak legalább fokon való
teljesítésére pedig 750 kerületi állami állat-
orvosai állás fog szervezvetni.

Ez a szervezeten van hivata teljesíteni az
egészségügyi vizárlatot, feltétlenül hogy
szükséges szakorok rendelkezésre fognak állni,
remélhető, hogy e tagolással a reáruháló
feladatoknál külön teljesíteni képes és lesz.
Egyelőre azonban a szükséges előképzéshez
bizt. egyének hiánya miatt az állatorvos
szolgálat felvétel módján való szervezésre nem
lesz lehetséges a miniszternek, hogy
egy évized felország alatt lesz csak a szükséges
létszám kiegészítését.

Ennek a szervezetnek kiegészítéséről inté-
zkedés foglaltatik a törvénytervezetben a
névze, hogy a földmívelésügyi miniszter fel-
hatalmazassal egyes nagyobb és fontosabb
állathálózat és állattenyésztő telepeken vagy
páczatonok oly nagyobb állami állategészség-
ügyi hivatalok szervezésére, amilyen először
Köbányán és Győrött állának fenn.

Ily szűkebb területre terjedő páczatok
kiszármaztatás különösen a sertésvesz felépítő
a gazdasági közökön sok lehet. E páczatok
létesítését akadályozhat lebonnyolóságuk egy
előfeltehető közepük, mintán ezek teljesen meg-
bizható és kifogástalan állategészségügyrendőri
felügyelet alá vonhatók.

Egyes nagyobb városok szinte vetélkedtek
abban, hogy ily páczatok létesítésére engedélyt
nyerhessenek, s kivétel nélkül az érdek-
ben feltétlenül szükségesnek kell tartanunk,
hogy e hivatalok szervezésére, ahol ezt a
viszonyok és körülmények megengedik, illetve
indokolják, a miniszter felhatalmazassal.

Az állategészségügyi szakköröknek tudomá-
nyos tárgyulására a törvénytervezet egy
országos állategészségügyi tanács létesítését
komolytápl. Ez helyes dolog, csak azt nem
derítjük, hogy kiknek fog megalkotni az állat-
egészségügyi tanács, mert a törvényjavaslat
indokolása szerint speciális szakkörökben
eddig a miniszter az állatorvos akadémia
tanárainak véleményét szokta volt kikérni,
de mert az akadémiai tanári testületnek ily
foglalkoztatási miniszter véleménye szerint
nem lennének annak tudományos állat-
egészségügyi tanács, mert a törvényjavaslat
ezek a feladatokkal a jövőben megterhelni nem
kivánja.

Ez esetben, t. i. ha az állatorvos akadémia
tanárai az állategészségügyi tanácsba nem

fognak bevonatni, akkor valóban nem tudjuk,
hogy kik lesznek azok az elismert nevi szak-
körök, amelyeknek tudományos tárgy-
gyűlésára hivata vannak.

Igen nagyjelentőségűnek tartjuk a törvény-
tervezet negyedik paragrafusában foglalt azon
intézkedést, hogy a törvényhatóság joggal
felfüzhözött és a rendezett tanácsú városok,
illetőleg azok külön elsőfokú hatósággal bíró
kerületei valamint a nagyobb területű állat-
tenyésztéssel vagy állatforgalommal bíró kö-
zségek, helyek és ölközték a jövőben önmaguk-
ban fognak egy-egy állatorvos kerületet képezni.

Nagyjelentőségű ez az intézkedés azért,
mert hiszen mindnyájunk élénk emlékezetében
vannak azok az esetek, amikor állatörvényök
feltele alkalmazni oly kerületek és zárlat alá
vették, amelyeknek igen sok esetben csak
egy kis körzete volt inficiálva, de mert egy
közigazgatási területet képeztek, a zárlat az
egész területre rendeltetett el. Hogy ez az el-
járás mily forgalmi miérziárat idézett elő, azt
mindnyájunk tudjuk.

Amikor az adóirányuló kivételként éppen
ezen az alapon tetszése szerint korlátozhatta,
mert ha valamely vármegye területén csak egy
községben is valamely ragályos betegség, mondjuk
száj- és körömgyógy felépített, — az esetben
ha érdeke egy kívánat, — az egész vármegyét
zárlat alá helyezte és a bevételről ellátotta, még
az esetben is, ha pl. a vármegye legszűkebb
felvő községben lépett fel a betegség és a többi
községek egészen vesztmentesek voltak.

Ennek az abuzusnak fogja elejét venni a
törvény azáltal, hogy kisebb területre terjedő
önálló állatorvos kerületek létesül, amelyek-
ben ha netalán valamely járvány lépne fel,
az esetben az is, ha pl. a vármegye legszűkebb
ségek a járvány által tényleg érintett és
külön állatorvos kerületet képező része lesz
zárlat alá vehető, míg a közigazgatási terület
többi része a zárlat által nem érintetik.

Amint említettük, maga a földmívelésügyi
miniszter a törvényjavaslat indokolásában elő-
ismeri az állategészségügyi jelen szervezetenek
előzetes megfontoltságát és hangsúlyozza,
hogy az állatorvos községzolgálat államosítása
még áldozatok árán is keresztülvendő.

Ezt a felfogást valljuk mindannyian, s
mindenképpen, hogy természetesen tartsa azt,
miszert állategészségügyünk érdekében az
államnak a szükséges áldozatok megfizetnia
kötelessége.

De hát erre a nagy jelentőségű célra
nátunk az államnak pénze nincs, s az államo-
sítás oly módon fog keresztülvitni, hogy az
azzal járó költségek, a községek és a gazda-
községek lesz kénytelen viselni.

Kétségtelen, hogy az állategészségügyi
államosítás nagy gazdasági előnyököt biztosít
az egyeseknek egy mint a közsék, és az áldozatok,
amelyeket ezek érdekében a gazdáknak viselniük
fog kellene, csakélyek: — mindazonáltal jellemző
a mai állapotainkra az, hogy közigazgatási
életünk egy ily fontos szükségletére az
államháztartásunk fedezet nincs, s erre
az állam előlani semmit sem háríthat.

Az állategészségügyi államosítással járó
költségeket a kormány oly módon teremteli elő,
hogy a községi és városi helyi hatóságok
közvetlenül csak összegek egy részét, melyet
eddig állatorvosok javadásására fizettek,
az államnak tartási költségként előbbétek appa-
sításra fordítják, (maximálisan 50%-ig). Ezen-
kívül felemeltek a marhanevelők belyégelték.
Végül pedig a marharakodó állomásokon
teljesített vizsgálatok és azon rendőri
bizonytépének, amelyek eddig felszérben a
községekkel illették, jövőre, egészen az állat-
orvos községzolgálat államosításával járó költsé-
gek fedezésére, (maximálisan 50%-ig) Ezen-
kívül felemeltek a marhanevelők belyégelték.
Végül pedig a marharakodó állomásokon
teljesített vizsgálatok és azon rendőri
bizonytépének, amelyek eddig felszérben a
községekkel illették, jövőre, egészen az állat-
orvos községzolgálat államosításával járó költsé-
gek fedezésére, (maximálisan 50%-ig) Ezen-
kívül felemeltek a marhanevelők belyégelték.

Elvégre is nem lehet szó az érdekeltség
nagynövekedéséről megterheléséről s ezt az
áldozatot kétségkívül szívesen fogják megfizetni
a várható nagy előnyök fejében egy a községek,
mint a közvetlenül érdekelt állattenyésztők, de

a megoldásnak ez a módja több mint jellemző
közéletünkre.

Hajnak kell tartanunk, hogy nem állának
rendelkezésre a szükséges szakemberek s így a
törvénytervezet által kontemplált status nem
lesz szervezhető. Állategészségügyünk rendezése
pedig sürgős feladat, mert kereskedelmi szerző-
déskötés és állategészségügyi egyezménynek
lejárta már csak rövid néhány év vilámszét
s ha addig nem leszünk képesek azt egy szerve-
zési, hogy a kifülföld belégyeztetés lásson
állategészségügyi intézményeinkben, akkor hosszú
évok érára elveszünk azokat az előnyöket,
melyeket elevesenbe kivíthattunk.

Az előbbieken váoltuk a törvényjavaslat
fogantatás intézkedését. Gazdálkodás szempontból
teljesen megfontolék kell elismernünk az állat-
egészségügyi államosításnak tervezett meg-
oldási módját.

Azt hisszük azonban, hogy magunknak az
állatorvosoknak egy és más tekintetben lesznek
és lehetnek is kifogásai a törvénytervezet ellen,
mert az előlepitési viszonyok egyrészt nem
lesznek kedvezőek, másrészt az állatorvosok
révén köz jelentékeny mellékeresetet vesznek el.
Mintán pedig a szolgálat kifogástalan tel-
jesítésé csak az esetben remélhető, ha azt
egy helyzetével teljesen megelégedtetés és anyagi-
lag jól szituált állatorvos kar végi, szükségesnek
tartanok, ha a javadalmazás tekintetében
az állatorvosok nem veszendőbenemő eddigi
jogvedelméiről lehetőleg rekompensálatnák, ami
nyilvánvalóan kívánatos és lehet, mert az
államnak az államosítás egy kárcajzárába sem
kell és ezért legalább az állatorvosok meg-
felelo javadását kellene, hogy feladnának
tarisza. *Jeszenszky Pd.*

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Franciaország. A mezőgazdaságnak nyújt-
ott állami támogatások. A francia szakszolgálat
először is az állatorvosok és állategészség-
ügyi intézkedéseket, melyek a most folyó évterved-
ben, mint a mezőgazdasági védelmező lettek
előlebelteplve s megelégedéssel konstátalja,
miszert a gazdák érdekében sok tétetett. A
többi közül a gyakorlatban főleg az 1897-ik
év december 13-án hozott Cadenas-törvény
ismertetett el először, mely a kormányt
megadja azt a jogot, hogy szükség esetén a
vámterítva emelését célzó törvényjavaslatot
rendelettel azonnal előlebelteplje. A köz-
politika spekuláció cselvetésének vetnek akad-
gátat, melyek főleg abban nyilvánulnak, hogy
a tarifacímelési hírekre óriás mennyiségű gab-
onát vásároltak össze, hogy az árak esztelen-
sége emelésére létezzék; a kormány által cél-
zó mezőgazdasági válság megelőzése ezáltal
lehetetlenül lón tőve. Azóta, mint szemlélni-
ben említettük is, a Cadenas törvény alkalma-
zását is lelte már s a tisztességes kereskede-
lem s a termékek megégy óvatossága általa a válság-
ellenes fenntartást árgindozástól.

Az 1898-ik év január 16-án hozott törvény
meg előírta, miszerint a hadsereg szükségletét
képező huszkonzernek előállítására csak
a hazai termelők által produkált vágómar-
ha használhatók. Először azt hitték, miszerint
a hazai termelés nem lesz képezéleég
hust szállítani, ám most a törvény 3-ik évi
alkalmazása után a konzervárterítva egyetlen
egyszer sem nyilvánulak zavarok. A törvény
tehát az összes hazai tenyésztők tetszését
bíra.

A borítalodó létezés embriókört éli. Egy
év múlva talán előlebel s tán sikerüljön fog
a termékek értékelés a fogyazkodással harmoni-
záló módon, mert a kormányzat a borharmisítás-
törvényen a négy év alatt valóban nekü-
lözhetnek bizonyult; csakahogy az a kérdés,
a legújabbban az olaszokkal kötött kereske-
delmi egyezmény vajon nem lesz-e a termelő-
közre néve végeztesed, mert míg az olasz bor

Ausztia egyéb állomásaira ugyanezen kedvezmény nyer alkalmazást *viszafelé* is utján, mely visszatérési kedvezmény szintén a küldemény feladója, vagyis bárki által véhető igénybe.

Ugyanevak föntemlíttet áruszeik után, ha ezek a nyugati vidékekre, továbbá Oroszországba vannak rendelve, nemkülönben Ausztriába és legalább 12,000 tonna elszállítatott egy év alatt ugyaneget szállított, az előtte említett kedvezményből további 20, főleg 15% leengedhető.

Mint ez a táblából látható, az államvasut a hivatali érdekében hoo áldozatot és a kvantum kivételése esetén adja csak a kedvezményt.

Ez utóbbi formája a refakácziának az valószínűleg, melyre a kérdésvetése kérdése vonatkozik, mert így azt tényleg csak az veheti igénybe, a ki nagyobb mennyiségeket szállít külföldre. H.

Gazdasági egyletek mozgalma.

Az aradmegyei gazdasági egyesület mult hó 29-án tartotta a rendezési bizottság által alkalmossal igazg. választmányának jelentése alapján mult év működéséé vizsgálta, a többek közt felmeltvén, hogy rendezett megjeje több községében *népies gazdasági előadásokat*, ezek közül 11-et magyar, 2-ét német és 3-at román nyelven tartván meg mintegy 1200 hallgató részvételével. *Népies gazdasági szakképzés* érdekében a megye területén egy szaknartári állás szervezését kérte a kormánytól, ennek folytatás *Szegei Vajda* László a pécskai téli gazdasági iskola vezetője. Arad székhelyvel a megye területére gaz. szaknartári nevezették ki. Az egyesület Magyarországi közeg. felkutatandó, az egyesület *Német-Peregén egy tejszervezetet alakított*, mely ezidősigert naponta 400 liter tejből előállított vaját szállít Budapestre. Az egyesület meg a mult év december havában tartott választmányi ülésén elhatározta az intézménybe működését, hogy az érdekében minél szélesebb körben az ügyfél részére megnyerje; ezen okból szükségesnek látta egy külön titkári állás szervezését. Az egyesület titkárává *Loehne Hugó* ok. gazdát választotta meg. — A komárommegyei gazdasági egyesület mult év ténykedéséről az egyesület élnöke a mult hóban tartott közgyűlésen beszámolt. A megye gazdasági viszonyaira kiválóan jótékonyan hatott az egyesület kezdeményezése folytán ujjonnan létesített *lenkiszéki és beválti telep*, mely működésé a mult évben már meg is kezdte. Hogy a lenkiszéki a szükséges nyers anyagot lehetőleg a megye területén szerezhesse be, az egyesület nagy szabású tevékenységét fejt ki az iránt, hogy a *fonal-fermeszteré* a megye gazdái közt meghonosítsa; e célból az elmúlt év tavaszán 2250 ft-ny feletly eszöszölt ki a földművelésügyi kormánytól és ezen 141 g lenmagvásárlót, a mely 35 gazda közt kiosztott visszatérési költségeit megelőzően a lenmeltelzéshez szükséges ismeretek terjesztése céljából a megye területén *vándorelőadásokat* rendez. A gazdasági ismeretek fejlesztése terén is élénk tevékenység fejtett ki az egyesület; rendezett ugyanez e célból Komáromban és Fátán *léti gazdasági tanfolyamot* a 3 hetes időhónap tartama alatt, melyeken 43 gazda vett részt. Ezan két állandó tanfolyam a f. évben is megtartatik, ezen kívül terbe vette az egyesület vidéki előadások rendezését is, a vármegye 31 községében. A *szőlőművelés fejlesztése* érdekében az egyesület a tati szőlőtelepén évenként több alkalommal a helyi szőlőművelés minden munkijára s mozgalmat indított, hogy a tati szőlőjogtelepen állandó szőlőművelés-

képzés állíson fel. A gyümölcsfatanézésés előmozdítandó, az egyesület a községek közt nagy számmal *gyümölcsfatanézésés* oost ki. — A *Liptómegei gazdasági egyesület* azon célból, hogy tagjai között az állandó érinkezés közötti fenntartásba hozza a tagok az egyesület tevékenységéről könnyű módon meggyőződhessegek, az öket érdekelő rendeletek és kérdésekről folyton tájékozva legyenek és az összes ügyek miben állásáról rendszeres tudósításokban részesüljenek, *Liptómegei Gazdasági Egyesület Hivatalos Hírelőadó* a czim alatt egy hántréki megjelenésű kiadványt indított meg. — A *sárosvármegyei gazdasági egyesület* a f. hó folyamán Szinye-Ujfalva, Frisen, Nagy-Sároson, Berzevizcán, Hétháron és Palocsán gazdasági előadásokat tartott; folytatóg Szt.-Mihályon, Teryén, Somoson, Piller-Péklen, Szt.-Péteren, Csollán, Zhorán, Szvidnikon, Girálton, Hanusfalván, T-Raszaviczán, Margonyán, Kapiban és Kakasfalva rendezi Husza Jakab m. kir. állami állatorvos és *Lukovits Aladár* egyi. titkár közreműködésével előadásait, melyek tekintve a megye túlnyomólag tot ajku helyén tartottak, melyben tartatnak meg, melyek sok tárgyat a következők: A marhalevel-ig, a ragályos és nem ragályos betegségek ismertetése s azok ellen való védekezés. Az első segítség némely hirtelen fellépő bajoknak. A trágyatelepekéről és trágyázásáról. A szántás, boronálás és a talaj megmunkálásáról, annak vetés általi elkészítéséről. A szemes és gumós növények műveléséről általában. Az aratásról. A munkástörvény és a fogasztási és értekezési szövetkezetek ismertetése. — A *somogyemei gazdasági egyesület* f. hó 10-én Meryén, Áttalan, Góllon, Mocsoldáon, Tót-Szentpálton, Fajszon, Győrén és Kézdivásárhelyen tartott *gazdasági előadásait*, melyeken *Havon Géza* igazgató *Venis Gyula*, *Sádry Tivadar*, *Németh József* szentimrei földművelés-iskolai tanító, *Kiss Endre* gazdaszati és *Dr. Roboz Zoltán* egyesületi titkár tartanak előadásokat. A *nyitraimegyei gazdasági egyesület* február hó 29-án, március hó 11-én tartott időközben egy *szegyházi tanfolyam* rendezését vette terbe, mely azonban csak az eszeton tartatik meg, ha arra 25 hallgató jelentkezik. — Hallgatókúl jelenkezhetnek Nyitra, Bars, Trencsén és Pozsony megyékbel szegyháztulajdonosok, szegyházzaladók, gazdaszati és azon gazdák, kik megiszagást szegyháztak akarnek létesíteni. — A tanfolyam vezetője *Dr. Kautány Tamás* magyar-óvári akad. tanár lesz.

Közlekedési ügyek.

Fogasztási ezikke olesó szállítása Angolországban és a külföldön.

A „D. T.” berlini lapban az angolok e legújabb kezdeményezéséről bővebb ismertetést van közölve, köveleve: hogy Németországban is ugyanazon eljárás lépjen a vasutaknál életbe.

Ezen egész szervezett berendezkedést *Otto de Terra* vasuti igazgató ismertetése müveben, mely Berlinben megjelenven, méltó föltnészt kellett; s nyomában azonnal felbirett az élelmiszer németországi, gazdák és városok azon egyhangú kívánását, hogy ugyanezen intézmény Németországban is életbejeltesseék.

Angliában a keleti vasut (Great Eastern Railway) a magánvasutak egyik legnagyobbika 1895 év végén kísérletet tett, vasut vonalának vidéken lakó gazdákát és termelőket követve, hogy London fogasztat. összeköttetésbe hozza azon célból, hogy a végeredményben uzorakamatra dolgozó közvetítő-kereskedelmel kizárásával, mely legtöbbször éppen a gyorsan romlandó élelmi cikkekkel még tetemes idővesztéssekéé is okoz, ama világjárós fogasztatást nélkülözhetetlen mértékben eltilditi közlekedés közvetlenül, hamistalan állapotban gyorsan és lehető olesón kaphassák kézhez; viszont a falusi termelőnek elérhetővé tenni

éppen legfontosabb élelmi ezikkeiket azon frissen és leginkább élvezhető állapotban értekezteni; s mindezekkelletal a vasut forgalmát és bevételét is emelchi.

A farmerek ennek megfelelően felkértek vasuti állomásokat bejelteni, hogy min az gazdasági ezikkre és minő mennyiségben ohajlanak ezen új nemét az értekezésének. Az így öszegyzöl árügyekét állomásokint rendezve sok ezer példányban kinyomtatott s London utcáiban és házaiban szétosztottat.

Az állomásn egyszerre igen élénk forgalom fejlődéséé vezet vasut vonalain, mely napról-napra terjed s jörfórán most már a vasut valamennyi állomására kiterjed.

A vasut ezen célj érdekében egy egységes olesó tariffát léptet életbe, mely minden távolságra való tekintet nélkül kitessen: egy *207 kilométeres esomag* után *54 Pfennig* *17 krt.* s *minden további 2-27 kilométer* után *84 Pfennig* *vagyis 4 krt.* *mi* *ellenben* a *legmagsabb 27-2 kilométer* *utján 50* *60* *fr.* Ezen díjban a hához való szállítás is benne foglaltatik.

A vasut szállításhoz a vasut 8 különféle nagyságú jádát szolgáltalt ki saját előállítású irában.

A szállítási díj erre meghatározott esomaghelyeig rovatik le a feladástól. Egy szállító-level a esomaghöz melkellendő. A esomakg továbbítása a legközelebbi eszemlyonatokkal történik a felezéig fél veszélyére a vasut szatvatosításra nélkül.

Ezer és ezer farmer áll líy módon London fogasztatival közelebb üzleti és élelmiszer öszeköttetésben, fölven vaj, turó, baromfi, hal, méz, gyümölcs, burgonya, virágú sib, nézet, melyek mindegy a legfrissebb állapotban jutnak meg a városba a fogasztatással.

A farmer a városi megrendelőt postán kapja s azal egyszerre az árúrt a pénz is. A megrendelő árta a farmer feladja a vasutra, s a többit a vasut végzi el. Már az 1896 ik, — tehát az ölesó üzleti éven 60,000 esomag szállítatott ezen olesó vasuti tariffa eszerint, s már az első évben 1897-ik évben az 1896-ik élel 3-hal forgalom 300 szállítálmánya — 12,000 szállítálmánya szökött fel.

Ezen példán okvra a söt és ismét jalandi vasutak az élelmiszerk szállításmára viteldikéi tetemesen eszállították. A angol vasut vasuti pedig olesó díjjai mellett is teljesen meg van elégedve bevételével.

Franciaországban nagy figyelmet fordítottak ezen törekvésére, és az ótatí vasuti berendezések tanulmányozására kiküldött általános felkutatást, melynek eredményeként angol rendszerre életbejeltesztéséé, annak kibirett, mert ez már Belguimban is alkalmazásban van.

A kormány a kamarában egy törvényjavaslatot terjesztett elő a gazdasági terményeknek a vasutakon olesón és könnyen való szállításhoz érdekében.

Dr. Terra vasuti igazgató záradékában azon növekedésre ak kifejezést, hogy a november 10-én életbejeltplett német vasutakra érvényes *új darabár-tariffa* nem alkalmas ezen más osztályokban kitünően bizonyult újításokat élelenszyonit, mert ez 6-pen a kiskereskedelemben és kisforgalomban éppen az 50 kilométer távolságraig vagy semminő kedvezményt nem nyújt; valamint nem teszi lehetővé a friss gyümölcsnek, halnak, vajnak stb. a rendes viteldijak mellett is: *gyorsárúrt* való szállítását. A világszeren az egy helyen megindult mozgalomnak a másik helyen való alkalmazását is feltétlenül megkövetli, mert a késlekedés még és szögny sinli megvezetői elmaradottságát.

Németországban nem tartják ezeket látva — az igen olesón portát az 5 kilométerig minden postasomagok tizen többé elengednek, különben a mara tájéki, hogy *Dr. Terra* és *Franciszó* az *olesó tariffa* terén éppen a *feldelmi szerreke* öket jóval megkövetelik.

Es ha már a németek is a legmeglehetőbbre hasonló berendezések meliöbbi életheletését, — mennyivel inkább kell nekünk ezeket kereskedelmi miniszterünknek és államvasutk vezetéöinek szives figyelmébe ajánlani, a mint már ez Irányban az ÖMGÉ, is megiette indokolt javaslatát.

Marharokó vasuti állomások 1899. évre.
A földmíveléslügyi miniszter közzétette az 1899. évre engedélyezett *marharokó* vasuti és gőzhajózási állomások jegyzékét. E szerint a budapesti helyi érdekú vasutakon 5, a m. kir. államvasutakon a kereskülsöbön álló helyi érdekú vasutakon is beleértve 781, a déli vaspályán 47, a kesztélyi-hátson-ész-gyöngyi vasuton 1, a mohács-pécsi vasuton 4, a győr-sopron-ebenfurati vasuton 17, a kassa-odessbergi vasuton 30, a porádorvölyi vasuton 4, a szamosölyvi vasuton 19, az aradi és csanádi egyesült vasutakon 30, a torontali vasutakon 18 és a nagykaroly-somkúti keszenyvasuton 1 vasuton 8 állomás van marharokózási engedélyre.

Munkások orvoslása a bajor vasutaknál.
Hogy a vasuti forgalmi szolgálatnál és pályafentartásnál nagyszámban alkalmazásban levő munkásoknak alkalom és mód nyújtassek arra, hogy panaszukat, kívánásait előbbrásbba és egyáltalában a munkások érdekeit kérészeket tárgyalhassák továbbá hogy a munkások jólétének előmozdítására irányuló kívánások iránt nyilatkozhassanak a bajor kir. államvasutak minden vasuti kerületében munkás-választmány alakított a munkások kebelébe. A választmány tagjának számát, annak székhelyét a vasuti-igazgatóság állapítja meg. A választmányi tagok száma legalább 3, de 15-nél nem lehet nagyobb kerületenként. Minden ilyen gyűlés a vasut által kiküldött hivatalnok jelenlétében és részvételével folyhatik le és határozatai a vasuti-igazgatóság elé terjesztendek. A munkásoknak egymás között felemlerő panaszait ezen választmány tárgyalja és saját hatáskörében intézi el. A bajor államvasutakban ezen a munkásokat igen közörlő érdeklő humanitárius intézkedésre úgy hisszük igen alkalmas eszköz arra, hogy nálunk is a munkáskérdést megoldja és a szociális bajoknak elejét vegye.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal.
Az ÖMGÉ. közlemények.	273
Szövekezet értekezlet. Sz. Z.	274
Államotthoni egészségügy. Szemeszky Pál.	276
Gazdasági ügyek morzsalma.	279
Közlekedési ügyek.	279
Nyévtermelés.	
Külföldi tapasztalatok a komlómivélés körül. Cséber Lajos.	274
Gazdasági góczpótlás.	
Podvinica-féle kenderterés és tisztítógép a kender-kibérlés szolgálatában. Berger Károly Lajos.	275
Külföldi szemle.	277
Lelekesztés.	278
Végezetek.	280
Kereskedelem, tüzésde.	281—283

Országos szövekezet értekezlet a Közletben.
A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének megalkuláskor kiküldésének egyik programjunktól vette fel a szövekezet értekezletének felkutatását.

A szövekezet értekezletének gyakorlati terjesztésének egyik kíváló alkalmát szolgált a Közletben nagymértében e hó 16-án grf Desseoffy Aurél elnöksége alatt megtartott országos értekezlet, a melyen 25 vidéki gazdasági testület is ezenkívül számos, a szövekezet ügy iránt érdeklődő vett részt.

Az értekezlet tulajdonképpen célja volt prozilitátokat szerezni a gazdasági egyesületek kebelében a szövekezet értekezlet, úgy prozilitátokat, a kik saját meggyük irántul hajlandók volnának szövekezetek alakításánál közreműködni.

Az értekezleten az O. M. G. E. Magyar Gazdaszövetség, Hanga szövekezet, Magyar Mezőgazdák Szövekezet, Veszprém, J.-Nagy-Kun-Szolnok, Borsod, Pest, Pozsony, Bars, Bihar, Győr, Bereg, Békés, Hunyad, Nyitra, Tolna, Zemplén, Somogy, Gömör, Kis-Hont, Tena és Zala megyék gazdasági egyesületei, a Magyar Gazdák Vádasaroknál Ellátó Szövekezet, egyéb gazdasági testületek, a szövekezetek egymás iránt érdeklődő városok és községek nagyszámban képviselve voltak.

Magának az országos értekezletnek alapját négy előadás képezte. Az első előadó, *Bernádt István*, a szövekezetek ügy jelenéről szóló fejtegette ennek jövőjét Magyarországon.

Balogh Elemér kifejtette, hogy miképp kell fogyasztási szövekezetek érdekében akciózt indítani, felsorolta az alapításnál követendő főbb elveket, ismertetve egy a vezetéssel járó terhek, a vármint azon nehézségeket is, melyek a szövekezeteknek különösen kezdetben meg kell küzdeni.

Bádfinyi Pál a gabonakereskedési szövekezetekről értekezett, ismertetvén a németországi új alakulásokat s illetve gyakorlati javaslatokat terjesztvén az értekezlet elé a gabonakereskedési községi szövekezetek mikénti alakításáról. Ezen előadással kapcsolatban ólének vita fejlődött ki, amelyben résztvettek grf *Széchenyi Imre*, lovag *Bogay Zsigmond*, grf *Károlyi Sándor*, *Deutch Andor*, amely felszólalások tulajonyon részben a vidéken nagymértékben elharagodott gabonaszorváltó foglalkozók melyek vonatkozásig érdekes adatokkal szolgált lovag *Bogay Zsigmond*, sorspataki földbírtokos. Az értekezlet azon általános, közönjában adott kifejezést, hogy a községi gabonakereskedési szövekezetek, valamint az államvasutakkal kapcsolatos elevátorok építése oly közeli feladat, amelynek megvalósítását a magyar mezőgazdaság sokáig nem nélkülözheti.

A negyedik előadó, *Baross Károly* a bor értekezeti szövekezetekről értekezett, a melynek megalkatását épp a miborgyártók részéről megindított ellenakció teszi különösen aktuális.

Végül grf *Károlyi Sándor* ismertetve azon feladatokat, a melyek a gazdasági egyesületeknek hárulnak a szövekezetek szervekedés terén s a gazdasági egyesületeket jelölte meg a vidék azon góczpontjait, a hol az egész szövekezetek szervekedés vezetésénél a szövekezetek ellenérzésének tulajdonképpen egyesülnie kell. Különösen mely nyomokat hagyott az hallgatóság emlékezetében grf *Károlyi Sándor* előadásának azon része, a melyben ismert programjához képest a gyengék védelme mellett foglalt állást s ezt mint a vezető osztályok elsőrangú kötelességét hangsúlyozta.

Földes Béla egyetemi tanár rámutatott azon feladatra, a mely gazdasági téren eddig uralkodott s a melyet elég jellemzően ábrázoltott kanibalizmusnak nevezett, miután az eddigi gazdasági iskola azt az élvét valotta, hogy az erősebb, furfangosabb és élesebb érdeke irányul. Es újabb irányzat a gyengébb élvétet irányítja fel zászlajára s illetve az erkölcsi feloldatás hamesek a nép erkölcsi életében, de a gazdasági életben is polgárjogot öhajt biztosítani. Melegen üdvözli gr. *Károlyi Sándor*, mint ezen új irányzat régi kiküldőházát, aki é téren elévülhetetlen érdemeket szerzett magának. Az értekezletet gr. *Desseoffy Aurél*, a gazdasági egyesületek országos szövetségének elnöke rendezte be, midőn a szövetség nevében köszönetet mond az előadók, valamint a vidéki gazdasági testületek kiküldöttjeinek, azon reményét fejezve ki, hogy az itt elhangzott eszmék a vidéken termékeny talajra fognak találni.

Az értekezlet után, a résztvevők a Pannónia vendéglőben gyűltek tésarsábebe. A nagyszámban megjelent gazdák grf *Desseoffy Aurél*, a szövetség elnöke fogadta s ó mondta az első felkötésböt is grf *Károlyi Sándorra*, a magyar szövekezetek ügy apostolára, Szlovizslovai fános az agráriusok vezérét, grf *Desseoffy Aurél* élette, *Bujanovics Sándor* az összegyűlt gazdáközönséget, míg grf *Széchenyi Imre Darányi Ignác* miniszterre emelte a poharat.

Hamis borké vegytani vizsgálata.
A sok támadás, amely a szakerítőket az utóbbi időben érte, arra indította a kémiai intézet igazgatóját, hogy az alábbi nyilatkozatot tegye közzé:

Nyilatkozat.

A napilapokban itt-ott közölt azon állításokkal szemben, mintha hazai borké birtalta bizonytalan alapkora volna fectve, a következőkkel jelentem ki:

1. Magyar borké elég nagy számban lettek elemzve s annagora a magyar borké rovatoköz elegendő kísérleti adatokkal rendelkezünk, hogy azok külföldi adatoktól függetlenül is el tudjuk bírálni.

2. Az európai szembekem által általánosan elfogadott határszámok, illetőleg borké birtalt is alkalmazhatók, kivált olyan természetű hamisítások kiderítésére, mint a melyeknél rendszerint dolgunk van. Ezen borké birtalt szabályok különben már nemzetközi szakerítőkezetekben is tárgyaltak anélkül, hogy ellenük komolyabban kifogások emeltettek volna. Alkalmazhatóságukat különösen magyarországi borké, ezreket nem analízisekkel igazolták.

3. A hamisított borké megismerés, jegyért stb. szőlőköt szűrt borké hamisított borral össze lehetne téveszteni, nem való. Ezt csak olyan, a hamisított által saját védelmére kitáltal jelzőseknek kell tekinteni.

Igaz ügy, hogy olyan borké összeréteklükben hamisított borké, azonosított, mely a hivatalos "Utmutató" és rendelés, de valódi szembekert ilyen jelzősekkel tévra vezetni nem lehet.

Dr. Liebermann Lócs s. k.
a budapesti állomás borhíráló szakértő bizottság előadója.

A bortörvény végrehajtása.
Dániel Ernő báró kereskedelemügyi miniszter a bortörvény sikeres végrehajtás érdekében országosze megalakított borké birtalt bizottságok részére ügyrend-szabályzatit mintát készített. Több ellenöröz bizottság azonban tagítani öhajtván rendeltetleg megállapított hatáskörében, úgy intézkedéseket volt fel hatáskörébe, így pl. hogy a bizottság tagjai a borké birtalt és kereskedők pingézik a hamisított megismerésükjék; hogy a vasuti övezet a borké birtalt törvény a borké ügy utasításra jelentést tenni tartoznak stb. stb.), melyeknél fogva a bizottság valóságos közigazgatási hatóságok képezett volna. A kereskedelemügyi miniszter a neki bemutatott ügyigrendi szabályzatokat azaz utasította vissza hogy a bizottságok nincs a hatáskörük jogköré s esz ama ezüblő szervezettek, hogy a társadalmi azon tudomásra jutott borhamisítási eseteket jelentse fel az illetékes hatóságnál és ebből kötelességét is aképp végezze, hogy eljárás által a borké birtalt érdekeit ne veszélyeztesse. Gyancsák felkérte a kereskedők megismerésükjék a borké birtalt ügy utasításra a rendőrhatalmokat, hogy a törvény és rendlet szigorú végrehajtása mellett tartásuk szem előtt azon világos rendelkezést is, hogy csakias alapsan gyancs esetén indítsák meg az eljárást, vagy a végzők mint a borké birtalt, továbbá, hogy a végzők mint a borké birtalt megindításának nyilvános való tárgyalatokról vért, hogy a hatóságok minden esetben igyekezzenek a valódi birtalt, vagy az ipkaphatón, aki a borké birtalt, vagy az a borké birtalt forgalomba hozta, legyen az akár termelő, akár kereskedő.

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alakult 1894. évi en.

Elnöke: TELEKI GÉZA gróf. Alnöke: CSAVOSSY BÉLA.

ANDRÁSSY ÚJRA gróf, BULANOVICS SÁNDOR, DESSZEVYVY ARISTID, PÉRPÓLY FERENC, RUBINER GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILÁGYI ZOLTÁN, SZÓNYI ZSÓMOND, TELEKI SÁNDOR gróf, Veszélgazdák: SZÓNYI ZSÓMOND.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZET a gazdálkodás általános elterjedése szerint egy a tiszta és felelősségre terén híven megjelölt hivatásnak; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdálkodás évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegészítésével a felek teljes megelégedését vírtja ki magának, az épület és átalány (pauschal) biztosításnál rendkívül mérsékelt díjával telemes megkötést tesz lehetővé: a szövetkezeti puzárban csak a díjakat szánja le a megjelölt kifizetés bérrel; — minden más felé közzététel.

A takarmány és szalmáseleség

biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett mint a szövetkezetnél.

■ Gazdasági egyesített tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiigazdik, ha huszon egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlati terményeket biztosítják, 10% engedményben részesülnek. Rövidebb felvilágosítással szolgál a levelezőség Budapesten, (József-körút 8. sz.) és a vidéken létesített irodáinkon. 5024

A zalathnal kénkovand Ipar r. t.

BRASSÓI

kénsv- és műtrágya-gyára

ajánlja legjobb minőségű mindennemű

MŰTRÁGYÁIT

a t. cz. gazdálkodásnak b. ügyelmébe.

Árajánlatokkal készséggel szolgál a

Központi iroda, Budapest, IV., Bécsi-utca 5.

Eladó szőlővessző.

A „Borsodmegyei Gazdasági Egyesület” miskolci szőlőtelepén termelt ojtásra és telepítésre alkalmas sima és gyökeres mindenféle amerikai és európai szőlővesszők tavaszi szállításra bármily mennyiségben kaphatók.

Kiváncra részletes árjegyzékkel szolgál s levélben megkeresésekre azonnal válaszol az egyesület titkárja hivatala: Miskolcz, (Vármegyeháza).

Vértessy Tivadar,

g. e. titkár.

Vintschgaui hasas tehének

tejelési képesség

2500—3000 liter,

melyet több oldal **bizonylatokkal** igazolhatok, kaphatók

PICK OSWALD-nál,

VIII. Külső Kerepesi-út 1. sz.

Magyar fenyőmag pergető intézet

és erdészeti magkereskedés

Faragó Béla ZALA-EGERSZEGEN.

Kitüntetés díszkötéssel, arany és ezüstfermelem. Legutóbb a marosvásárhelyi gazdasági kiállításán díszes aranykötéssel!

Ajánl kedvezményes vasúti szállítást mellett mindennemű hazai és exotikus legmagasabb csiraképességű

Erdészeti magvakat

és kocsonyos és kocsonyatlan tölgymakkot.

Árjegyzék és számos erdészeti hatóság elismerő nyilatkozatainak gyűjteménye kívánatra bérmentve küldök. 7327

1898. Szolnokon és Eperjesen ismét 1. díjak arany érmék!!

KÜHNE E.

Magyarország legrégibb gazdasági gépjárá

MOSONBAN (1850)

ajánlja a bekevertező tavaszi időnyre: Saek rendszerű acél egyes, kettős és három kékít, Laack-féle szántóföld és bérboronát,

eredeti „Hungária Drill”

hegyes vitékre „Mosoni Drili”

kis gazdáknak „Jubileum Drill”

sorretégeit leszállított árákon.

Magtárszeleők, rosták, konkolyozók folyton készletben.

Uj! Kayser-féle Uj!

gabona osztályozó

csak KÜHNE E.-nél.

BEHÁV UJ

„DIADAL” ROSTÁJA.

Uj árjegyzék (890) kívánatra bérmentve.

FŐRÁKTÁR:

Budapest, Váci-körút 57. a sz.

Örökös gyertya

Korszakalkotó találmány, megbecsülhetetlen értékű szálódók, vándorlók s minden egyes háztartás részére.

Ára darabonként csak 90 kor. (A pénz előleges beküldése mellett portmentesen megküldve.)

KARL BENDER I., WIEN IV., L.

Magyar ruggyantaárugyár részv.-társ.

VÁROSI RAKTÁR:
VI. ker., Gyár-utca 48.
(bejárat a Dávid-utczából)

BUDAPEST.

GYÁR:
X., Külső Kerepesi-ut 25.

Sürgönyozim: GUMMI, BUDAPEST.

Szőlősgazdák és peronosporafecskendő-gyárosok figyelmébe!

Végre egy tökéletes anyag, melyet

a bordelaise-lé (kékköoldat) nem támad meg.

A magyar-óvári magy. kir. gazdasági akadémia erről az anyagról a következőkét nyilatkozik:

A Magyar Ruggyantaárugyár Részvénytársaságnak
Budapest.

Az uraságtóktól megvizsgálás végett beküldött „Vulkán” jegyű **kaucsuk szelentyű** (ventil) lap és ugyanoly **tömlő** (kaucsukcső) az iteni mezőgazd. gépkísérleti állomáson vizsgáltatván meg, amennyiben „bordelaise”-lében (2°/o-os meszes rézgiliczköoldatban) **hat héten át való áztatás után hajlíthatóságuk teljes mértékben megtartása mellett semmiképp nem változtak;** és a mennyiben sokszori hajlítás dacára **fejránccsodást vagy törést nem lehetett rajtuk észlelni, primissima kaucsuk gyártmányoknak mondhatók s mint ilyenek permetezőgépekbe kiválóan ajánlhatók.**

Magyar-Óvár, 1898. évi szeptember hó 12-én.

Látta:

Vörös Sándor s. k.,
kir. tan., akadémiai igazgató.

A gépkísérleti állomás vezetője:

Thallmayer Viktor s. k.,
akad. tanár.

Ezen mérvadó szakkvélemény alapján bizvást állíthatjuk, hogy a

Vulkán-szelep { biztosítja a permetezőkészülék rendszeres működését, nem romlik és így költséges javítás elejét veszi;

Vulkán-tömlő { tartóssága felülmulhatatlan, újból és újból való felszerelése szükségtelen, nem csepget és ezért nem okozhat testi sérülést, nem rongja a ruhát.

Vulkán használata mindezeknél fogva **gazdaságos.**

Minden egyes darab

e védjeggyel
van ellátva.

Vulkán tömlők csak kimért darabokban adtnak el. **Tekeresekből levagott tömlők,** melyek Vulkán gyanánt adtnak el, visszatartandók, mert nem valódiak.

Árak: Vulkán permetező-tömlő őrjba **1 frt = 2 kor.** — Vulkán permetező-szelep őrjba **50 kr. = 1 kor.**
Vizsontelárusítók és fecskendőgyárosok megfelelő engedélyben részesülnek.

„VULKÁN”

TÖMLŐK ÉS SZELEPEK FŐRAKTÁRA
Schottola Ernőnél
BUDAPEST, VÁCZI-KÖRUT, Fonóclero-palota.

PAUCKSCH, BUDAPEST, Muzeum-körút 35.

H. Paucksch részvénytársaság főkele, e.

Törzsgyárunk **LANDSBERG A W.**
gépgyár, vasöntőde, gőzkazán-gyár és rézműves-műhely
53 éves fennállása óta
mint legkiválóbb különlegességét
legjobban jövedel-
mező

rendezett be a
legújabb rendszer szerint.

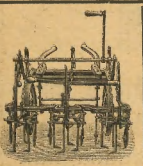
Közübelül 1700 telepet állítottunk fel 50 év óta.

Shállítjuk tovább a szükséges berendezéseket szeszmonitók,
keménylőgyárak, tejgazdaságok, malátagyárak és sörözők számára.

Megkeresésüket Paucksch, Budapest, Muzeum-körút 35. czímre kérjük.
(Gyártelep: Kőbánya.)

Černovsky & Comp.

mezőgazdasági gépgyára
BÖHMISCH BROD bei PRAG

Ajánlja a tavaszi időnyre a t. cz. gazdaközön-
ségnek összes kiváló minőségű és mindenkor
első díjjal kitüntetett gazdasági gépeit és esz-
közzeit, s hátkorokra a következő szabad kül-
legességeire felhívni a figyelmet:

LÓKAPA (Černovsky szabadalma) répa és
repeszter, kukorica, burgonya, szőlő és kom-
lóskertekhez, eddig bei- és külföldön **25.000**
db használatban.
Ezen lókapát mint egyes lókapát egy sorhoz,
vagy emelvényre 3, 4 és 5 sorhoz állítják elő.
Ára az egyes lókapának nagyság szerint 18,
22, 27 frt, a kombinált 3 soros 90 frt; 4 soros
140 frt; 5 soros 190 frt.

Chilissalétromszoró

(Černovsky szabadalma) kétsoros, **kézlerőre**
darabja 20 frt, 4 és 6 soros, **tenđerőre** kor-
mányozható oldalrésszel drága 80 és 80 forint.

Hat- és nyolczugó extirpatorok
a legújabb és a leggyorsabb és a legolcsóbb
földmunkákra. Ára 50 frt. Kombinált az összes mezei-
szőlő és pásztor földmunkákra nagy gazdasági hasz-
nosították. Ára 100 frt. Kombinált az összes mezei-
szőlő és pásztor földmunkákra nagy gazdasági hasz-
nosították. Ára 100 frt.

Leopold Adolf bőrgyára Tata-Tőváros.

Vesz mindennemű állati bőrt, szerződésileg is.
Készít szarvasbőrt, mosó-, tőrű bőrt, cseres, fehér
irhat, ezekből állandó, rosz. Elvállal minden e szakba
vágó munkákat. 9446

MEGHIVÓ

a Budapesti marhavásártéri vásári pénztár
részvénytársaságnak

1899. évi február hó 23. napján délelőtti 11 órakor Buda-
pesten, a Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank helyiségében
(V., Dorotya-utca 6. szám) tartandó

első rendes közgyűlésére.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1898. üzletéről és az évi mér-
leg előterjesztése.
 2. A felügyelő-bizottság jelentése a mérleg megvizsgálásának
eredményéről és a tisztá nyereség hóváfordítására vonatkozó igaz-
gatósági indítvány felől.
 3. A mérleg megállapítása és a tisztá nyereség hóváfordítása
iránti határozathozatal.
 4. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság tagjainak adandó
felmentvény iránti határozathozatal.
 5. A felügyelő-bizottság évi tiszteletdíjának megállapítása.
 6. A felügyelő-bizottság tagjainak megválasztása.
 7. A társaság alapszabályai 2., 5., 25., 30. és 38. §§-ának mód-
osítása.
- Vonatkózással az alapszabályok 22. §-ára van szeren-
cesónk a társaság t. részvényeseit felkérni, miszerint a menyiben
a közgyűlésen részt venni óhajtanak, részvényeiket a még le nem
járt szelvényekkel együtt a Magyar leszámítoló és pénzváltó bank-
nál letenni sziveskedjenek.

Budapest, 1899. évi február hó 6-án.

Az igazgatóság.

Takarmány-készítő kamrák

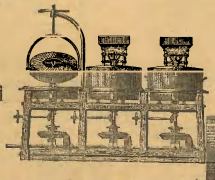
teljesen berendezve: szeszkavások,
répavágók és szűk, kukor-
icza-morzsolók.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

mezőgazdasági

gépgyárosok.

Kimerítő képes árjegy-
zék és tervrajzok
kiváratra ingyen és bérmentve.

Főraktár: BUDAPEST,
VI. kerület, Váci-körút 33. szám.

Daráló- és őrlő-malmok

külön eredeti angol daráló-gépek, föl-
lesztők, gazdasági és trágyalé-
szivattyúk a legjobb kiállításban.

Bármiféle
gőzcsepplőcsészietnél
nikolmazható.

Hofherr és Schrantz Budapest,

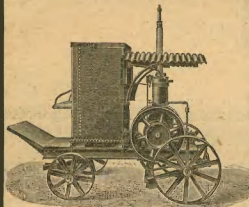
VI., Váci-körút 57. szám.

Több mint
250 darab
működésben

Ajánlják legújabb szerkezetű **lóheredörzsölő-gépüket** a lóheretecépelés, kidörzsölés és tisztításra egy móvóval alatt | Árjegyzékek bérmentve és ingyen.

GANZ és TÁRSA VASÚTLOÉ ÉS GÉPÉGYÁR T. TÁRS. Budapesten.

Petroleummal és adómentes benzinnel hajtott motorok gazdaság céljaira
(BÁNKI és CSONKA szab. rendszere).

Mechwart-féle gőzekék és petroleumekék.
Hengerszékék, kőjáratok és teljes malomberendezések.

Részletes árjegyzékeinket kívánatra megküldjük. Turbinák. — Villamos világítási és erőátviteli berendezések. 953. sz.

Árak franco csomagolással. Belső inbóhatósági szállítva: tartályon ca 2 klló, kilónként 40 kr. tartályon ca 80 klló kilónként 35 kr., postán ingyen csomagolás és bérmentesen 4 klló 4 klló 1 pléhszelencében 3 frt 50 kr., 4 klló pléhszelencében 3 frt Kaucsukkal vegyít kilónként 10 hrral több Vízmentes bérkénő-vadászcizmák.

TERMÉSZETI NYERS-VASELEINE
Pala és Bőr-Ápolószér
4 klló füstös euly bű mentesen frt 2.00

JUST E. A. és Társa, BECS, XII.2.

Gőzekék

utczai lokomotivok,
gőzcsepplőgépek hajtására a főhercegi vasművekből. A gépek vásárlásánál mezőgazdasági szakértői tanács adatik. Szíves tudakozódások

Erzherzogliche Cameral-Direction
in Teschen in Schlesien, ezímen. 4091

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:

A sertés javítása és hizlalása gazdáik és hivatalok használatára.

Irta K. HUNY PÁL.
Ára 10 r. 10 m. utas külföldön 1 forint 10 krajczár.

Burgonyaültető gépet

1890-iki modell, újonnan javított, két és háromsoros burgonya vátolató gépet a leggyorsabb szerkezettel és legnagyobb munkaképességgel ajánl

JULIUS CAROW,
gazdasági gépgyár
PRAG-BUBNA.

Katalógusok és prospektusok díjtalanul.
Korai megrendelések kívánatosak.

MARSCHALL A.

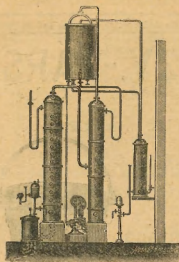
kocsi-, hajtó-, lovagló- és istállószergyar, gőzfűrésze és fahajlító telepe
Pozsonyban, III., Grössling-utca 16. sz.

Ajánlja:
landauer broom, felfedeles, nyitott vadászkocsijait és hintóit, igen könnyű és elegáns kivitelben és a legkülönfélébb alakokban.

5 elsőrangú éremmel kitüntetve. Tiszti és polgári lovagló eszközök!

Géphajtószijjak, Lószerszámok, uri fogatok és gazdasági lovak részére.
Mintaraktár a kereskedelmi múzeum állandó kiállításában Budapestben, Városliget.
KÉPES ÁRJEYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

E. Leinhaas, Freiberg in Sachsen

gépgyár, rézműves és kazánkovács

ajánlja mint hosszú évek óta specialista, teljes

szeszfinomítási szeszfőzdé-it,

szeszfinomító- és élesztőgyár berendezés-ét,
ugyszinte minden egyes e szakmába vágó gépeit és
eszközöit,

gőzgépeket és gőzgépkazánokat.

Magyarországon eddig 23 szeszgyárat rendeztem be.

Előnyös referenciákkal.

XII. nagy nemzetközi

jubileumi baromfi

és madár kiállítás

GRÁ CZ, iparosznak

1899. márczius 23-161-26-ig.

Díjazás osztályrendszer szerint.

DÍJAK:

Nagyobb baromfiakért:	Galambokért:
1. díj 16 korona	1. díj 10 korona
2. díj 10 korona	2. díj 6 korona
3. díj 6 korona	3. díj 4 korona
4. díj Elismerő oklevél.	4. díj Elismerő oklevél.

Ezenkívül ezüst és bronz állami érem, gazdasági egyesületi, egyleti- és egyleti jubileumi érmek, továbbá igen sok tiszteletdíj kerül kiosztás alá.

Programm és bejelentő lapok az egyesület alelnökénél **SCHUCH FRIGYES** úrnál, Grácz, Steiermark, Kreuzgasse 6. kaphatók.

Bejelentési határidő 1899. márczius 14-ig.

Az állatok reggel Fattinger-féle húsróst-baromli elességgel etetnek.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,

minden szőlő, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparcélokra.
BOWER-BARFF féle szabványosított innoxidáló módszer szerint innoxidált szivattyúk rozsdá ellen védve.

Árjegyzékkel ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, Wien, L. Wallfischgasse 14. s. Schwarzenbergstrasse 6.

legújabb javított rendszerű tizedes, százdós és hímérleget fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és parti célokra. Emberrétegek, mérlegek házi használatra, baromniergek, Commandit-társaság szivattyú- és mérleggyártásra.

Arankamentes, államilag ólomzárattó leherett, luczernát, répamagvakat, fűmagvakat, minden czélra és egyéb vetőmagot a legújanyosabb áron és garantált jó minőségben.
Olasz szponariát tiszta vastag gyűke-pekkel örlve.
Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés mellett vásárolók: gazdasági és őrdei vetőmagvakat, mely czélra mintázott ajánlatot kérek.

KRAMER LIPÓT, V. ker.,

Telefon.

Sürgöncyzim: „CERES” Budapest.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálók.

AJÁNLÓK:

Kocsikenőcsöt, Petroleumot,

Zsákokat, ponyvákat, kátrányfestékeket, fedőllakat és minden egyéb gazdasági cikket.

GÉPOLAJAT,

u. m. valódi tiszta olivajolajat, elsőrendű savtalanított repceolajat, elsőrendű ásványolajat stb.

STAHEL és LENNER

TRIÉURGYÁR, Budapest, V. ker.,
Kátona József-utca 8.

Lekoptott trieurópepnt gyorsan és olcsón újjal felszerel-
nek. Kivántra képek árajzokkal megadott mé-
retheve. Jutalék mellett szereléstök alkalmazást
nyújtunk. 4559

1897. évi használatok az udvari istállóban, a hadsereg és polgár-
gárda nagyváltó istállóiban, ezáltal nagyváltó megerősítés
nek szolgált az erő visszacsatolására azok után, fűvesmunkák-
nál, lovak megerősítésére, kivált meddőmunkákra képzett a
lovak a traktárokban. Csak a tiszta vöröscsokolai valódi minőség
széles körű használatára Magyarországon és egész Európában
használatos és elterjedt. —Pótlékár! —
Kwizda Ján. Pótlék, u. h. k. sz. utca, 11. és legfeljebb 100. sz. utca.
KERTLELT OTVÓSZERESZ, KOENIGERBERG MÉRS. MAL.

Kwassitzi eredeti 7150

Hanna-pedigree vetőárpat

1898-iki termés, Emanuel von Praskowitz junior által
termelve, a meddig a kész-
let tart, ajánl

Actien Zuckerfabrik

Kwassitz, Mahren, Nordbahn.

E termelés újabb a bécsi
jubileumi kiállítás alkalmá-
val a födminőségügyi mini-
sterium „Züchter Ehren-
preise”-vel lett kitüntetve.

E termelésből rakítart tart Grünwald
Sándor gabona kivélti cég Budapestén.

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:

A sertés javítása és hizlalása

gazdák és hizlalók használatára.

Ára portamentes küldésért 1 forint 10 krajczár.

Szalonnát

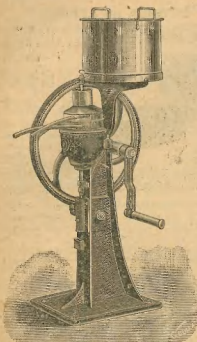
Fertőtlenítő szereket,

u. m. karbolol, karbolpor, creolin, szilárdított stb.
reálizált karbololeumot, keserűsöt csudását stb.

MŰTRÁGYÁT.

BUDAPESTEN,
Akadémia-utca 10. sz.

Telefon.

382 díjjal kitüntetés.

1898. évi Bécsi Separator-versenyen I-és díj.

ALFA SEPARATOR RÉSZY.-TÁRS.

ezelőtt **PFANHAUSER A.**

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 45. sz.

Tejszövetkezetek és tejgazdasági telepek

berendezése.

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

1898. évi gyártás 28,209 fölöző gép.

Arjegyzekek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Gulyaárverés.

A mezohegyesi m. kir. állami ménésbirtokon (Csanád vármegye, vasút, pósta, telephón és távíró állomás) a következő, nagybörzst számfeletti, részint pedig kisorolt tenyésztésre alkalmas magyar fajtájú gulyabeli szarvasmarha

f. évi március hó 16-án d. e. 9 órakor

nyilvános szóbeli árverés útján készpénzletés mellett el fog adatni, u. m.:

18 db 3 éves tenyészbika,
15 db öreg tehén, 4 db fiatal
tehén, 47 db 3 éves üsző, 3
db 2 éves üsző,

Venni szándékozik a Szegec, Arad, Kétygháza és szarvas földi külkedő vonatkozó közvetlenül az árverés színhelyére érkehetnek, megfelelő ellátásról gondoskodik van.

Kelt Budapesten, 1899. évi február hó.

Földmivvelésügyi m. kir. minister.

7369

(Díjnyomás nem díjaztatik.)

ALAPITTATOTT 1802. ÉVBEN.

ALAPITTATOTT 1802. ÉVBEN.

Bánhegyi C. J.

„Az arany kalapáshoz” IV., Rostély-ntez 13.

Lószerszám vereték és kellékek.

Kész istrángok, angol gyeplők, nyergok, lovagló szerek. Nyereg-szappan, angol bőrlákok, szerszámok, Kwiszda-fluid.

Halászati cikkek. Szabadalmazott patkány és egérfogók.

Szerszám nagykereskedés minden iparág részére.

Arjegyzekek ingyen és bérmentve.

Fairbanks mérlegek a legújok és legjobb mérlegek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, toldások közmérkékkel bírnak a hirta tett terhet minden ponton egyenlően mérlegetik.

Tartósság, pontoság és könnyű kezelésüknek fogva egy hadakban, mint a külföldön a legjobb díjat nyert legújok mérlegek. **Gazdasági, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket**

ezelőtt és a csónak megfelelő szerkezetüknek fogva különösen a gazdák, gardészek és uradalmak részére: legmegelőbb ajánljuk. A juttany árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitteli tíze-
 des mérlegek áránál nem magasabbak, a hi-
 telődés, csomagolás és loco vasútra való fo-
 adás költségei már befoglaltnak. — **Gaz-
 dasági egyesületi lapok árkezelésében részeseink.**
 Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi ir. számunkra, Budapest-
 ut 14. emzsendők. Arjegyzekek, felvilágosításal
 szintén központi ir. számunkra.

FAIRBANKS MÉRLEG és GÉPGYÁR részvény-társaság,
 BUDAPEST, Andrássy-ut 14. Gyár: Küllő Váci-ut 156.

Takarmánymesztel,

szarvatos 40-42% phosphorsav tartalommal, tiszta, ártalmatlan, a-
 kotó részektől ment, **armentes**, ajánlunk brúnál raktárunk-
 ból a pénz előleges beklidése vagy utánvétel mellett 50 kiló 6 frt
 100 kiló 12 frt — kr. 5547

Knochenmehl-, Spodium-, Gelatine- und Leimfabrik, Brechelsdorf, Preuss. Schlesien.

Kérdőszókölések és megrendölések közvetlenül hozzánk intézendők.

— Több mint 3000 szőrő már használatban. —

DOBRY eredeti, igen bevált és leg-
 jobbnak elismert szabadalmazott.

„IDEAL”

Universal chillsalétrom szőróját,
 melynek rendes és kitűnő működése és a
 salétrom egyenletes szórása felül-
 mulhatatlan.

7324

Kétsoros közlerőre,

4 soros, 5 és többsoros vonderőre,

ajánlja és kívánatra arjegyzekek többé leírásal ingyen és bérmentve
 kild a:

Landwirtschaftliche Maschinenfabrik

ANTON DOBRY

UNTER-CETNO
 és
 Jungbunzlau (Csehország)

— Működése felülmulhatatlan. — Utánatöktől óvatik. —

A salétrom pontossága és egyenlősége szórásánál.

Központi ir. számunkra, Budapest-ut 14. emzsendők.

Iparosok és gazdaságok részére ajánlja a

Drezdai Motorgyár r.t.
(= Horitz Hillé Drezda Államát.)
Legnagyobb szabályú szikeresztű gáz-, petróleum- és benzolmozdítók és mozogóváltó gépeinek gyártásának és javításának.

Minden kétféle gőz- és vezérgépet első ármeckel és díjakkal kitöltve. Több mint 3700 motor Szombahon 20.000 lóerővel. Vezérgépeket **Collett** gőzmozdítók Budapesti, Székesfehérvári st.

Fuchs és Schlichter
tejgazdasági és ónozott vasedények gyára
BUDAPEST,
VI. ANGYALFÖLD, JÁSZ-UTCA 7. SZ.

Edegy gyártmányam egy minőségben, mint ár tekintetében általában elismerésben részesülnek.

Rendés vezérmű kiáll (elsősorban):
a „Budapesti Központi Tejcsarnok Szövetkezetét”, ugyanazon az címek, ezen az al. tejcsarnokokat és azamos nagy hazai gazdaságot.

Referenciákkal szivesen szolgálok.
Telefon-szám 54—53.

KIADÓ BIRTOK.
Borsodmegyében, Mező-Csáth határában, az Emődi vasuti állomástól nem messze, egy **2020 hold (á 1200 □ öli) tagos birtok** 30 hold dohány engedéllyel, tisztálakkal s megfelelő gazdasági épületekkel
folyó évi október 1-től

több évre haszonbérbe kiadó.
Értekezhetni alulírott **Orosón** Szabolcsmegyébe, vasúti állomás Nyíregyháza.
KALLAY JENŐNÉ 7230

Az országos kiállítások az arany-éremmel kitüntetett és a millenniumi kiállítások az arany-éremmel kitüntetve.

WEISER J. C.
gazdasági gépyára és vasbútözeje
NAGY-KANIZSÁN,
tudomására hozza a nagyérdemű gazdaságosoknak, hogy **Magyarország legjobb sorvotögeje a ZALA-DRILL**

Az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület 1897. október hóban Kisbérben rendezett nemzetközi vetélőversenyén a legjobb díjjal, „nagy éremmel” és az 1897. szeptember hóban Léván megtartott vetélőversenyén a legjobb díjjal, „nagy éremmel” kitüntetett.

Ajánlásra szabad kiváltólag kiegészítő díjjal ellátott **Zala-Drill** és **Perforatta** sorvotögeje: több kiállításokon kitüntetett.

Szak-szerzeri aczélekké, szecskák és repavágók és mindenféle gazdasági gépeket és eszközöket.

„Planet Jr.” rsz. kézi-toló répakapa és töltőöget, á 11 frt.

Vöröstarka tinó és üsző
legprimább, 1—2 esztendő 3 évesek és pedig hízalnal való ökrök atadással és kétszöbi szerzőörc 7330
legelőseöbb árért vállalkoznak
WEILLER és EISNER Kis-Czelli kereskedök.

Actiengesellschaft Stahlwerke Weissenfels
ezelőtt Goeppinger & Co.
Weissenfels, Oberkrain.

Szabadalmazott **aczel hordók.**
A hordóban levő folyadék nem veszt el súlyából kénvárgás, fe-szúródás és spadék által. Nincs tűzveszély.

Amerikai szabadalmazott acz'llánczok forrasztás nélküli.
Kapható minden vas-kereskedésben.
Árjegyzéket ingyen és bérmentve. 7217

KAINIT
nagyban és kicsinyben.
Mégrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Műhelye Ártatánál (Budapest Kételek).
Ártat

nagyan waggon-rakományonként ab Leopoldhall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasuti szállítmányoknál a különböző távolságú rendeltetési állomások szerint 130—140 frt közötti váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pánszékéhez beküldeni kerjük, a szállítási költségek a küldemény kivételével fizendők.

Van szervecénk ajánlani
MAGYAR TITOT TISZTASÁGÚ

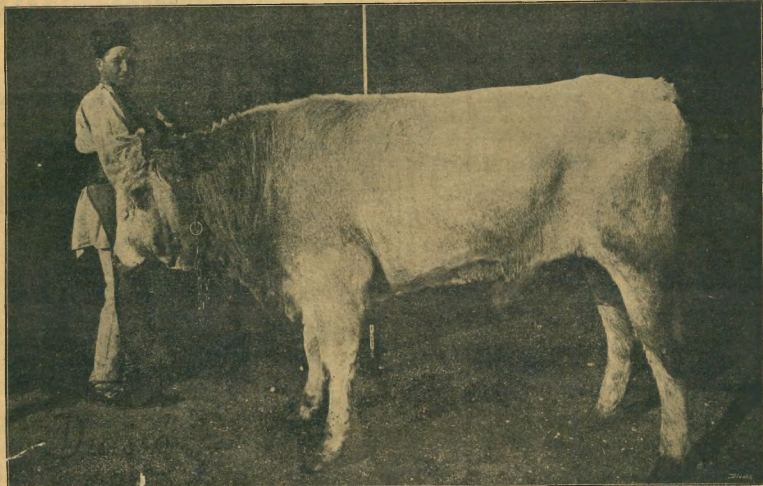
Ategmegszabott díjakkal kitüntetett **Thomasfoszfátlisztet**

szavatelt 15—20% citrátban oldható foszforvartalommal és 85—100% porfinomsággal.

Felhasználható, minden talajra alkalmas trágyaszor, különösen sovány talajok javítására, kitűnő hatású az összes gabonafélék, káposzta és öblények, lóherre és lüzemre, szőlő, konyha és kertj szellemekre, kénytelenre és rételekre. **Legjobb, leghatásosabb és legelőseöbb foszforvartára** tekintettel hatásának tisztaságára, fölülmúlja az **öszes szuperfoszfátokat** — A citrátban oldható foszforvartartalomú szavatosságát vállalkunk, metulni hiányt megterülni. Árjajánlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a leghézségesebben szolgaj

A eschország Thomasmüvek prágai foszfátliszt eladási irodájának vezérközelőség
a magyar korona örc területén

KALMÁR VILMOS, Budapest, 34, Erzsébet-kört 34. szám.
Martellin a legfinomabb dohánymozdító trágya kiz-eladása. Kainit.

Gyors fejlődésű telivér

magyar tenyészbikák,

kiterjedt legelőkön edzetten neveltek, eladók **gróf Teleki Arvéd ur drassói uradalmában**. Ugyanott eladó 50 drb 5 $\frac{1}{2}$ q. súlyu, edzett, erőteljes 5 éves **igásökor** 7000 frtért.

Yorkshire-i fehér 6–8 hetes **malaczkok** áprilisi szállításra drbonként 10 frtjával **előjegyezhetők**.

Posta és vasut: **KONCZA**. Budapest felől Konczáig direct átmeneti kocsik a gyorsvonaton.

ELADÓ

Báró Jósika Gábor tenyészetéből

Szamosfalván (p. Kolozsvár)

Egyenként vagy összesen

10 darab erdélyi magyar tejelő fajta

ÜSZŐ.

Ára a fedezetteknek drbonként:

150 frt, a fedezetleneknek 120 frt.

Ugyanott 70 mm.

7345

magbüköny is eladó.

Vetésre

ajánlok kittingő minőségű fajtisza, tartósságban, bőhozsamban, keményítőtartalomban alig felülmulható, minden talajra, de különösen lazább, fekete vagy homokos talajra alkalmas:

Hortensia burgonyát.

A legutolsó évjárat állag termése 80–100 métermássa 1200 □-üles hollánként, keményítőtartalma 19–22%; különösen gazdasági szeszgyárosoknak kiválóan ajánlatos fajta, de asztali célokra is kittingő minőségű. Ára vagonrakományokban vagyis legalább 100 q rendelésnél 2 frt 50 kr., kisebb tételekben 3 frt métermársásként, zsákok önköltségben számítatnak föl, vagy rendelés által küldendők. Rendelések hozzámatézendők és királytelki gazdas. intézőségem által, míg a készlet tart, sorrendben fagymentes időben effectuáltatni.

Haas Ignáz, Nyiregyháza.

7181

Mauthner Ödön

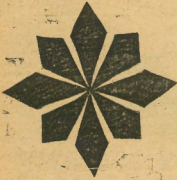
csász. és kir. udvari szállító magkereskedése
Budapest, Andrásy-ut 23.

ajánl:

Impregnált burgundi takarmányrépamagot.

Az impregnált répamag rohamos térhódítása a fegfényesebb bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy mily nagyok az impregnált mag előnyei a nem impregnált fölött.

Az impregnált mag gyorsabban és jelentékenyen erőteljesebb csírrakkal kel ki, mint a közönséges mag; az első időszakban gyorsabban és bujábban növekszik, a répavetés kifogástalan s tökéletes állományának és az elgondolható legnagyobb hozamoknak ezáltal a legjobb biztosítékát nyújtja; **már az első 4 hét alatt mintegy 8 napi előrehaladottságot mutat** oly növényekkel szemben, melyek közönséges répamagból, illetve közönséges jó kereskedelmi árúból keltek. Összehasonlító termelési kísérletek alkalmával az impregnált répamag jóval kevésbé, de a legtöbb esetben éppen semmi sem szenvedett a rovaroktól, különösen a drótféregtől, azután a gyökériszógától sem, azonfelül még figyelembe kell vennünk, hogy a répamagon tapadó összes mikroorganizmák, csirgombok stb. a számos répbetegségeknek ezen áthurcolói teljesen és biztosan megöletnek az **impregnálási eljárás** által, mely utóbbi abból áll, hogy a répamag egy bizonyos időtartamra kénes sával és klórgázzal érintkezik.

Csillag-védjegy.

...sírátatónak magas hőfoka megölte, a szabadba vetett nem impregnált magon azonban hátrahatálatlan folytathatták romboló munkájukat és a különben csiraképes mag a gazda nagy ámulatára nem kelt ki. — Az impregnált répamagnál ilyen esély természetesen teljesen ki van zárva, mivelhogy — mint már említettük is, — az impregnálási eljárás teljesen elpusztítja a baktériumokat.

Mauthner-féle javított impregnált sárga eckendorfi 100 kilo 54 frt.

Mauthner-féle javított impregnált vörös eckendorfi 100 kilo 54 frt.

Mauthner-féle javított impregnált és kitiüntetett kerek lapos sárga oberndorfi 100 kilo 46 frt.

Mauthner-féle javított impregnált és kitiüntetett kerek lapos vörös oberndorfi 100 kilo 48 frt.

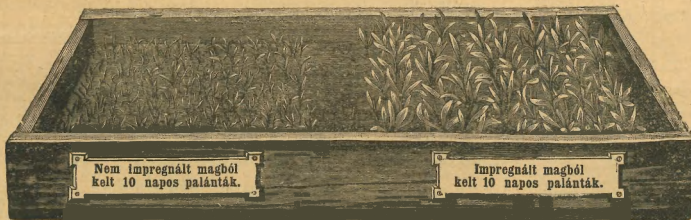
Mauthner-féle javított impregnált és kitiüntetett vörös Mammuth (óriás) 100 kilo 48 frt.

Mauthner-féle valódi impregnált sárga olajbogyó-alaku óriás 100 kilo 48 frt.

Impregnált magot tartalmazó zsákok egyik oldalán a **CSILLAG-VÉDJEGY**, a másik oldalán a **BIKAFEJ-VÉDJEGY** van feltüntetve.

Bikafej-védjegy.

Nem impregnált magból
kelt 10 napos palánták.

Impregnált magból
kelt 10 napos palánták.

Nem impregnált eredeti ölemzárolt quedlinburgi takarmányrépamag.

Sárga eckendorfi 100 kilo 50 frt. Champion Yellow Globe . 100 kilo 44 frt.
Sárga kerek oberndorfi . . 100 kilo 42 frt. Sárga olajbogyó alaku óriás 100 kilo 42 frt.
Nagy, vörös Mammuth . . . 100 kilo 44 frt. Vörös olajbogyó alaku óriás 100 kilo 44 frt.

Hírtudósítók és a szabadság... 2 k. feltétlen békésül 4 k. Címek kiadásán minden bevételeim 20 k. békéltetlek.

KÖZTELEK

Csak megvásárolni és a szabadság... továbbá által békésül és az adók... vételeim 4 k. békéltetlek.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyeknél válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Nyitlen
szeged... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Gondasági
szeged... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Tisztvári
Vörösi... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Madell
magyarszékesi... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Borjuvárházi
baromfikötelet... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Egyuttal Pétervárt
kerékeire... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Több
frank... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Áronvali
nagy... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

VÖRÖSEK.
Az... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

JÓZSEF főherceg
és... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

CL. LAGEMAN
vagyós... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Állások keresők.
Gazdasági... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Állások.
Járomba... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Harminez
darab... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Vétele
keresők... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Luczerna
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Lópörköcsök
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Kücskői állás
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Földműves
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Legjobb
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Tejkannák
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Vöröshere
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Eladó fenyőesetek és fenyőféslek.
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Betöltendő
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Gépjánlakatos
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Keresetiek
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Aczélos
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Olajnyenyek
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Takarmányrépak
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Betöltendő
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Gépjánlakatos
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Keresetiek
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Aczélos
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Olajnyenyek
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Takarmányrépak
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Betöltendő
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Gépjánlakatos
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Keresetiek
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Aczélos
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Olajnyenyek
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Takarmányrépak
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Betöltendő
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Gépjánlakatos
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Keresetiek
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Aczélos
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Olajnyenyek
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Takarmányrépak
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Bonyhádvédek
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Felős tehenek
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Erélyes
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

Gabonafajok
arankamentes... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek... az állások betöltésére vonatkozóan egy mint kérésnek...

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

és
GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtekélyesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Teléfono 92—50.

BUDAPEST—KELENFÖLD a vasfala lemezsal
szó hűvös.

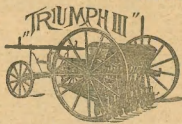
Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

Legújabb szabadalmazott **E-YETEMES** SORVETŐGÉP

„TRIUMPH III.“

Merítés kerekkel nélküli! — Merítés kanlak nélküli! — Váltó-
keretek nélküli!

— Hegy és lapályra. —

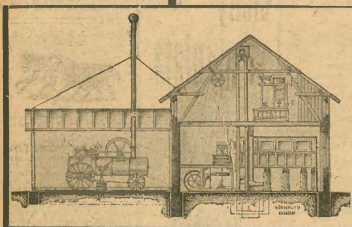
Minden gabona- és magmunkához,
valamint minden magmennyiséghez
egy és ugyanazon felkészülék-
kel alkalmaz. Csak egy órányit, a
gép legjobb kivételével. Fűtő-
keretek 1280 mm. magasak. Eddig
már 5000 db. ázamben.

LAKOS NÁNDOR, a Friedlaender gépgyár
magyarországi főraktára

BUDAPEST, VIII., Külső Keresep-ut 1.

a központi pályaudvarral szemben.

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

MALOM-

berendezéseket teljesen, úgy egyes malomgépeket, valamint

gépöntvényeket

gazdasági gépműhelyek részére gyárt és szállít:

Wörner J. és Társa malomépítő
céggel együtt és
vasöntődéje

Budapecsten, Külső váci-ut 54—56. sz.

Lapunk bekötési táblája
1 frt 36 kr-ért (portómentesen)
kapható kladóhivatalunkban.

Superfoszfátok

Állítói és

ásványi eredetűek,

a legmegbízhatóbb, a legjobban bevált és a legolcsóbb
foszforsavas trágyaszerek, minden talajra alkalmazhatók.

Tartalmazzak 10—20% vízben oldható foszforsavat.

Vegyártalomért felülélen szavatolunk. — Száritva és finoman őrlve.

Tekintettel a rövid tenyésződésre s a műtrágyák gyors hatására
nőkülöztethetetlen a tavaszi vetésnekél.

Kétféle mennyiségű citrátban oldható foszforsavval sem pótolható hatása.

Ajánlok továbbá:

Csontlisztet, Chilisálétromot, kén-savas ammóniákat,
kállisót, kainitot, különleges műtrágyákat kapás és
kalászos növények alá, themenani szab. szuperfoszfát-
gypszet herések trágyájául és az istállótrágya konzerválá-
sára; takarmánymesztet sib. bérhóva versenyzékes
áron szállít.

Kén-sav és
műtrágyagyár

A. SOHRAM Ludenburg-Themenau
és Lissek 27. sz. m.

Központi iroda: **Prága, Heinrichgasse 27.**

Szab. tejszállító kannák tölgyfából.

A legolcsóbb, legártósiabb és legkönyvemesebb

szállításra és

tejgazdasági üzemhez.

OSKAR MARTH PFAFFSTÄTEN
bei WIEN.

Prospectusok ingyen és bérmentve.

RÁCZ GYÖRGY Jolánföldi szőlőtelepén és kertészetében kap-
ható a

legjobb élősvény Maclura Aurentiaca

nagyon alján bokrosodó és kemény törzsi élősvény. Gyökere csomósak 1 éves,
4 forgat, vágogatott 6 forint 50 kr., ezzen aldi védelmi száza 1 forint. 2 éves,
hossza 80—110 centiméter ezre 12 frt, száza 2 éves, hossza 1—1½
méter, ezre 10 frt, száza 3 frt. továbbá **Gleditsia** élősvény 50—70
centiméter, hossza ezre 5 frt, száza 80 kr. Sokféle legemesebb alma, **Körte**,
őzli baracsek és **ringlórafák** száza 28—28 frt. **Diófák** darabja 30 kr.
Alma vadonca 2 éves ezre 5 frt, száza 80 kr. **Tiszeli fák** **Ákác**
3—4 méter, **Eger**, **Juhar**, **Egerfa**, **Tölgylevelli szervánc**,
Betula, **Ribes Aureum**, **Jutányos áron** száz és ezer száza. Végre külö-
féle **fás és zöld szőlőtrágyák** **Porlaina** s **Monticola** alányon. **Dirrect**
termő amerikai gyökere és **alma vesszők**, **Ruparia** **Porlaina** és
Rupertia **Monticola** gyökere és **sima vesszők** és **európai gyökere** és **sima**
vesszők.

Árjegyzékkel szolgál az

INTÉZŐSÉG, Kula, Bácsmegeye.

7335